

Mitől lesz vonzó a STEM?

A tanulási környezet és az önhatékonyság szerepe a pályaorientációban.

Novák Blanka
Lengyelne dr. Molnár Tünde
dr. Marschall Marianna

Eszterházy Károly
Katolikus Egyetem
(MAGYARORSZÁG)

MELLearn
Felsőoktatási Lifelong
Learning Konferencia
2026. június 5.
Nemzeti Közzolgálati Egyetem
Budapest

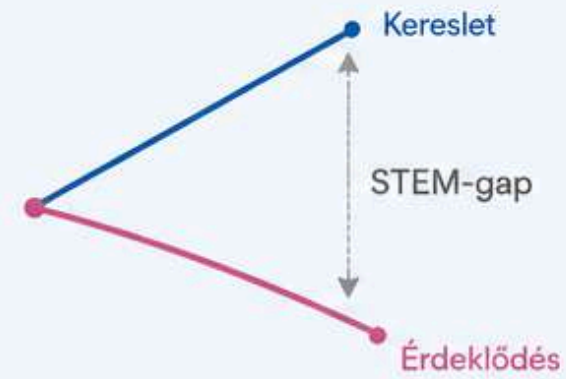
STEM-gap: érdeklődés csökken, kihívások nőnek

Miért kritikus a középiskolai időszak a STEM-pálya választásban?

Globális kihívás

- Növekvő kereslet a STEM-szakemberekre
- Csökkenő érdeklődés a fiatalok körében
- STEM-gap: mélyülő szakadék

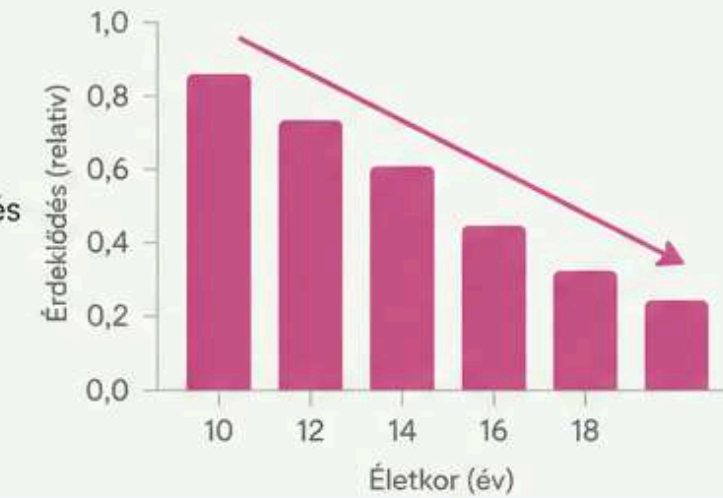

Kritikus időszak

- Pályaaspirációk formálódása
- Teljesítmény & érdeklődés érzékeny a környezetre
- Tanári támogatás, önhite meghatározó

Érdeklődés alakulása az életkorral

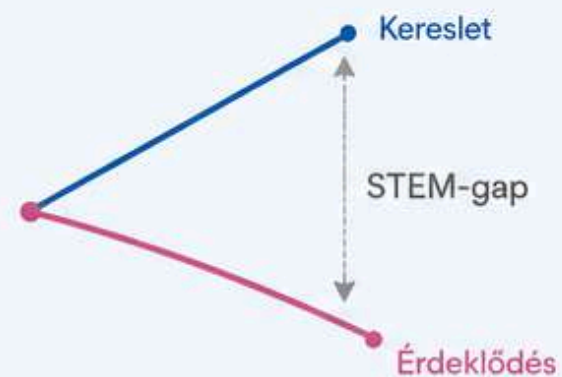
STEM-gap: érdeklődés csökken, kihívások nőnek

Miért kritikus a középiskolai időszak a STEM-pálya választásban?

Globális kihívás

- Növekvő kereslet a STEM-szakemberekre
- Csökkenő érdeklődés a fiatalok körében
- STEM-gap: mélyülő szakadék

Kritikus időszak

- Pályaaspirációk formálódása
- Teljesítmény & érdeklődés érzékeny a környezetre
- Tanári támogatás, önhite meghatározó

Sok program – kevés fókusz az affektív tényezőkön

- Tanterv, infrastruktúra, tehetséggondozás előtérben
- Affektív, motivációs, identitásbeli tényezők háttérben
- STEM-pályaválasztás mélyen személyes, pszichológiai folyamat

Motiváció

Önhatékonyság

Identitás

Szerepmoделlek

Elérhetőség észlelése

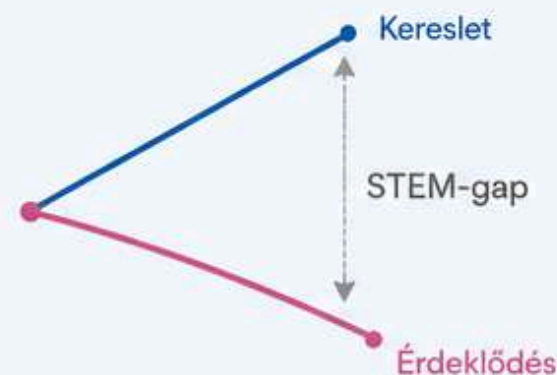
STEM-gap: érdeklődés csökken, kihívások nőnek

Miért kritikus a középiskolai időszak a STEM-pálya választásban?

Globális kihívás

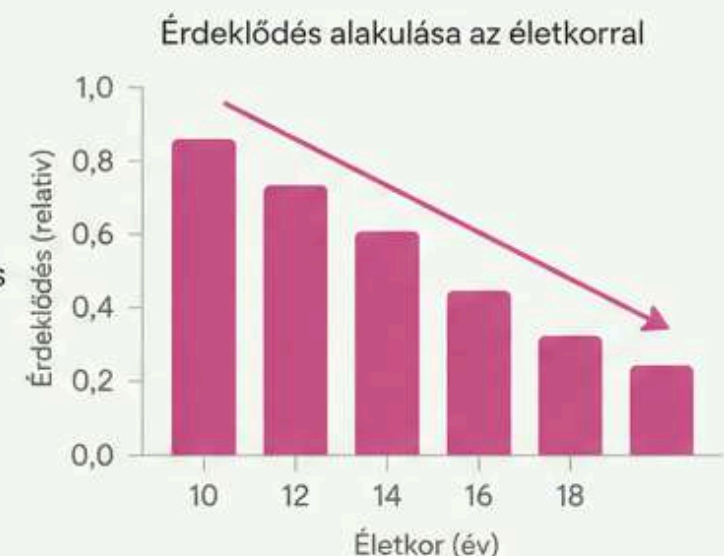
- Növekvő kereslet a STEM-szakemberekre
- Csökkenő érdeklődés a fiatalok körében
- STEM-gap: mélyülő szakadék

Kritikus időszak

- Pályaaspirációk formálódása
- Teljesítmény & érdeklődés érzékeny a környezetre
- Tanári támogatás, önhit meghatározó

Sok program – kevés fókusz az affektív tényezőkön

- Tanterv, infrastruktúra, tehetséggondozás előtérben
- Affektív, motivációs, identitásbeli tényezők háttérben
- STEM-pályaválasztás mélyen személyes, pszichológiai folyamat

Motiváció

Önhatékonyság

Identitás

Szerepmodellek

Elérhetőség észlelése

Hazai kutatási hiány

- Kevés empirikus vizsgálat
- STEM-identitás, önhatékonyság és tanulási környezet kapcsolata alulkutatott
- Affektív élmények, önbizalom és pályaaspirációk integrált vizsgálata hiányzik

Miért fontos?

- STEM-pályák elérhetőségének észlelése
- Szerepmodellek hiánya
- Inkluzív tanulási környezet

Meghatározza, hogy a fiatalok elképzelik-e magukat a STEM-ben.

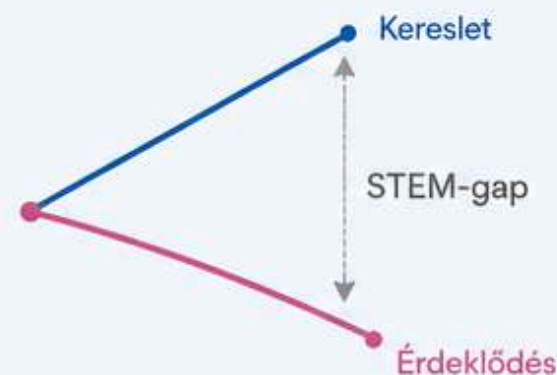
STEM-gap: érdeklődés csökken, kihívások nőnek

Miért kritikus a középiskolai időszak a STEM-pálya választásban?

Globális kihívás

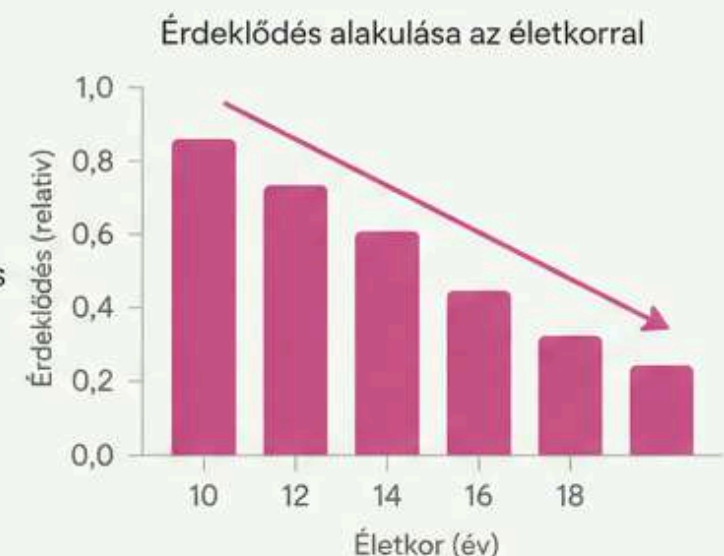
- Növekvő kereslet a STEM-szakemberekre
- Csökkenő érdeklődés a fiatalok körében
- STEM-gap: mélyülő szakadék

Kritikus időszak

- Pályaaspirációk formálódása
- Teljesítmény & érdeklődés érzékeny a környezetre
- Tanári támogatás, önhite meghatározó

Sok program – kevés fókusz az affektív tényezőkön

- Tanterv, infrastruktúra, tehetséggondozás előtérben
- Affektív, motivációs, identitásbeli tényezők háttérben
- STEM-pályaválasztás mélyen személyes, pszichológiai folyamat

Motiváció

Önhatékonyság

Identitás

Szerepmodellek

Elérhetőség észlelése

Hazai kutatási hiány

- Kevés empirikus vizsgálat
- STEM-identitás, önhatékonyság és tanulási környezet kapcsolata alulkutatott
- Affektív élmények, önbizalom és pályaaspirációk integrált vizsgálata hiányzik

Miért fontos?

- STEM-pályák elérhetőségének észlelése
- Szerepmodellek hiánya
- Inkluzív tanulási környezet

Meghatározza, hogy a fiatalok elképzelik-e magukat a STEM-ben.

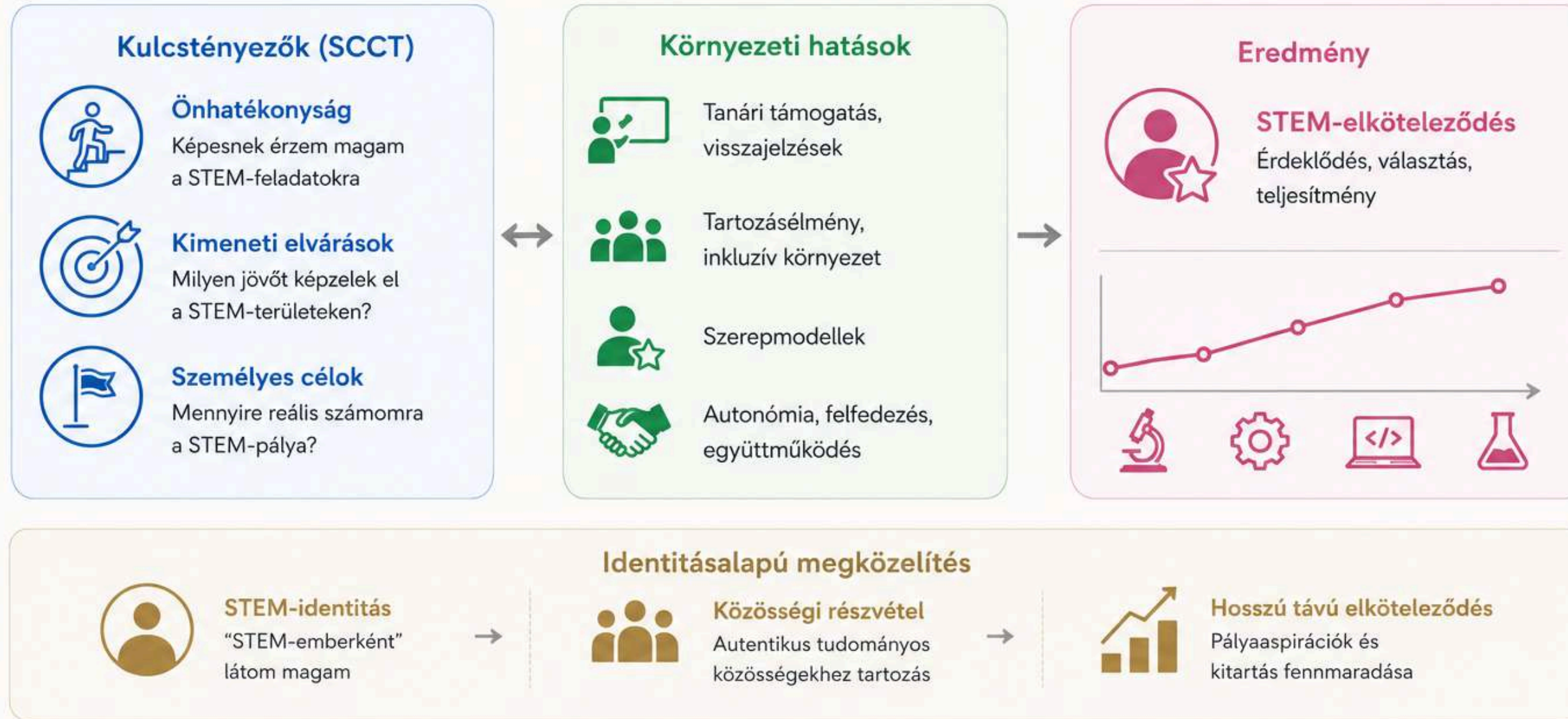
Kulcsüzenet

A STEM érdekében a középiskolában az affektív és kontextuális tényezők tudatos támogatása elengedhetetlen.

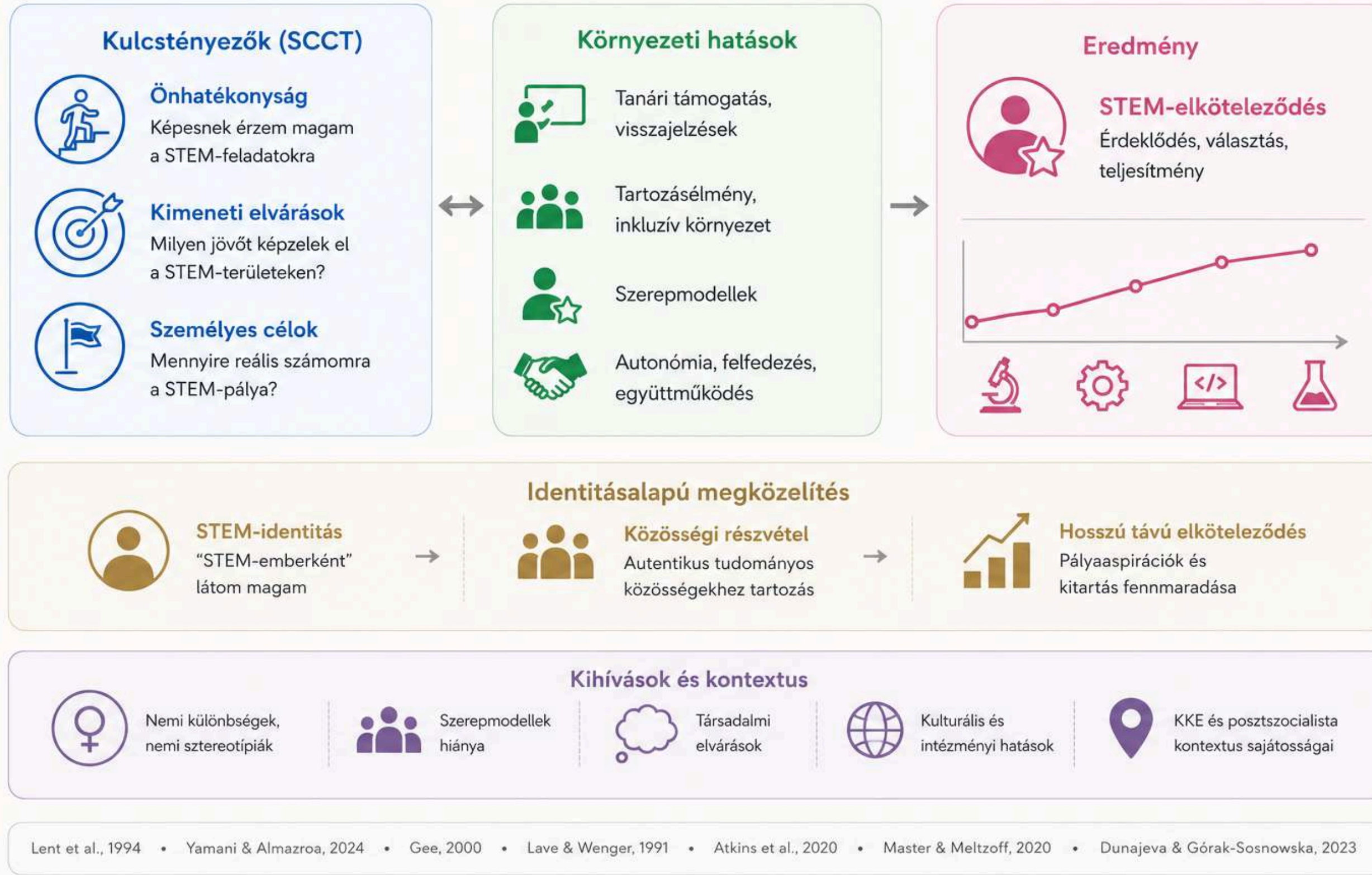
SCCT – Elméleti keret

SCCT – Elméleti keret

SCCT – Elméleti keret

Módszertan – áttekintés

410 fő

középiskolás diák

6-13.

évfolyam

Országos
mintavétel

Cél: A STEM-érdeklődést meghatározó
pszichológiai és környezeti tényezők
integrált elemzése

KÉRDŐÍV (S-STEM)

- Önhatékonyság
- STEM-karrieraspirációk
- Iskolai természettudományos klíma
- Sztereotípiák
- Akadályészlelés, támogatási igények

Jegyek

Lakóhely,
iskolatípus

Mentorprogram

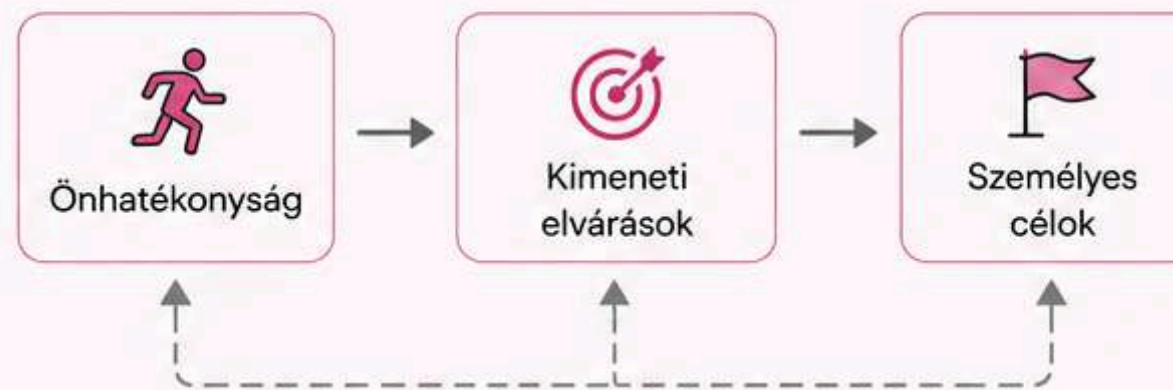

Családi
STEM-háttér

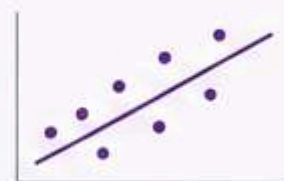
ELMÉLETI ALAP

- Szociális Kognitív Pályaelmélet (SCCT)
Lent et al., 1994

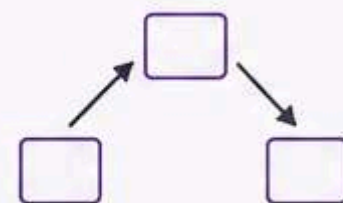

ELEMZÉSI STRATÉGIA – TÖBBSZINTŰ MEGKÖZELÍTÉS

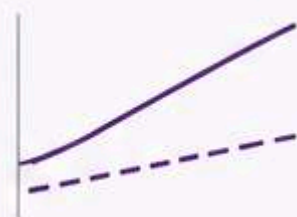
Korrelációk &
csoportkülönbségek

Mediációs modell

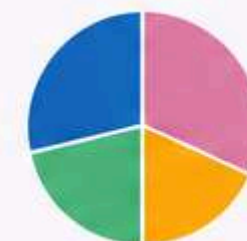
Moderációs modell

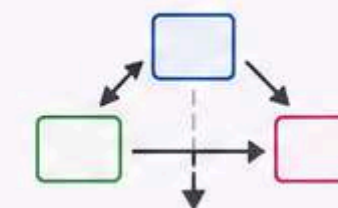
Szériális mediáció

Klaszterelemzés

Strukturális modell
(SEM)

1. „A jegy nem elég”

Válaszadók

410

253 lány · 155 fiú

Önhatékonyság átlaga

3.36

1-5 skálán (SD = 1.02)

Iskolai klíma átlaga

3.02

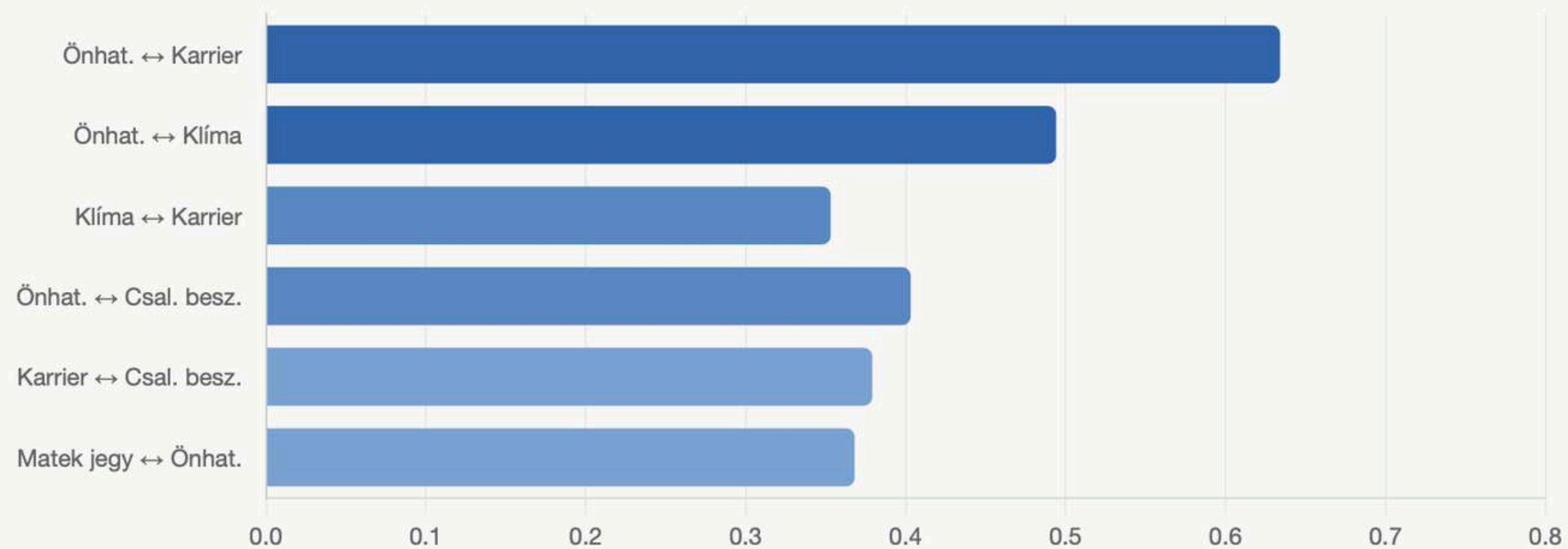
1-5 skálán (SD = 0.90)

Karrieraspiráció átlaga

1.91

1-4 skálán (SD = 0.56)

KORRELÁCIÓS MÁTRIX (SPEARMAN) - KULCSVÁLTOZÓK

1. „A jegy nem elég”

JEGYEK, ÖNHATÉKONYSÁG ÉS KARRIERASPIRÁCIÓ - ALAPKORRELÁCIÓK (SPEARMAN R)

Matematikaijegy ↔ Önhatékonyság

r = 0.371

legerősebb jegy-összefüggés (p<0.001)

Jegyátlag ↔ Önhatékonyság

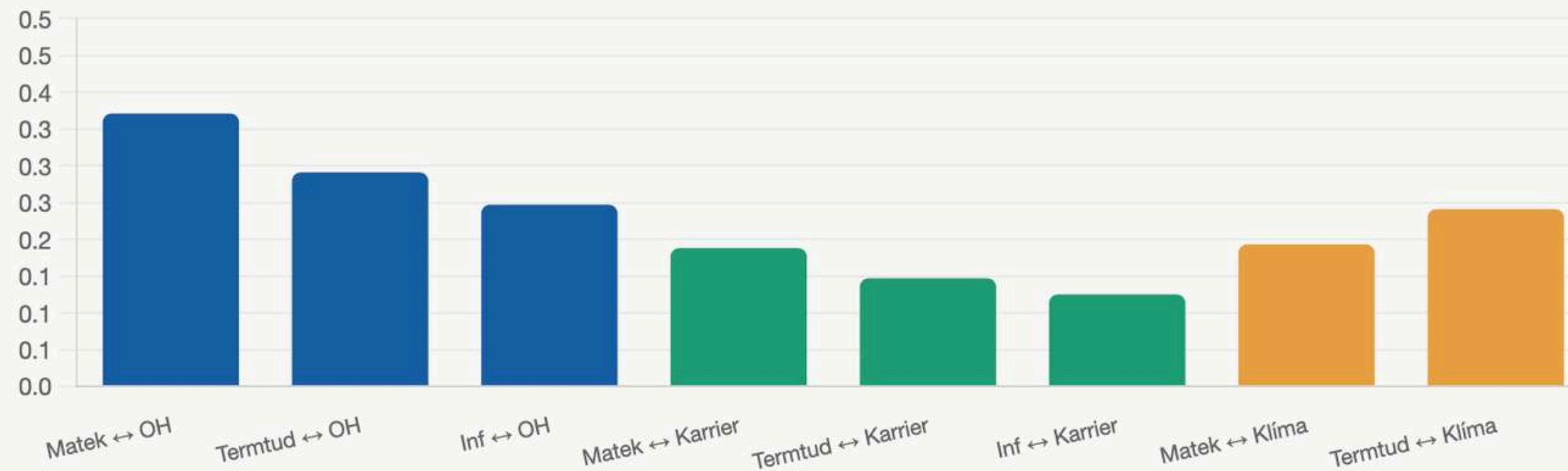
r = 0.401

3 tárgy átlaga (p<0.001)

Jegyátlag ↔ Karrieraspiráció

r = 0.198

jóval gyengébb összefüggés

A matematikaijegy mutatja a legszorosabb kapcsolatot az önhatékonysággal (r=0.371) – a matek egyfajta „önbízalom-barométer” a STEM-rendszerben. Kritikus megfigyelés: a jegyek háromszor gyengébben jósolják a karrieraspirációt, mint az önhatékonyság. Aki jó jegyeket kap, nem szükségszerűen akar STEM-pályára menni – és fordítva.

1. „A jegy nem elég”

REGRESSZIÓS MODELLEK: MI JÓSZOLJA A KARRIERASPIRÁCIÓT?

Model 1: csak jegyek

$R^2 = 0.044$

4.4% variancia - nagyon gyenge

Model 2: + önhatékonyság

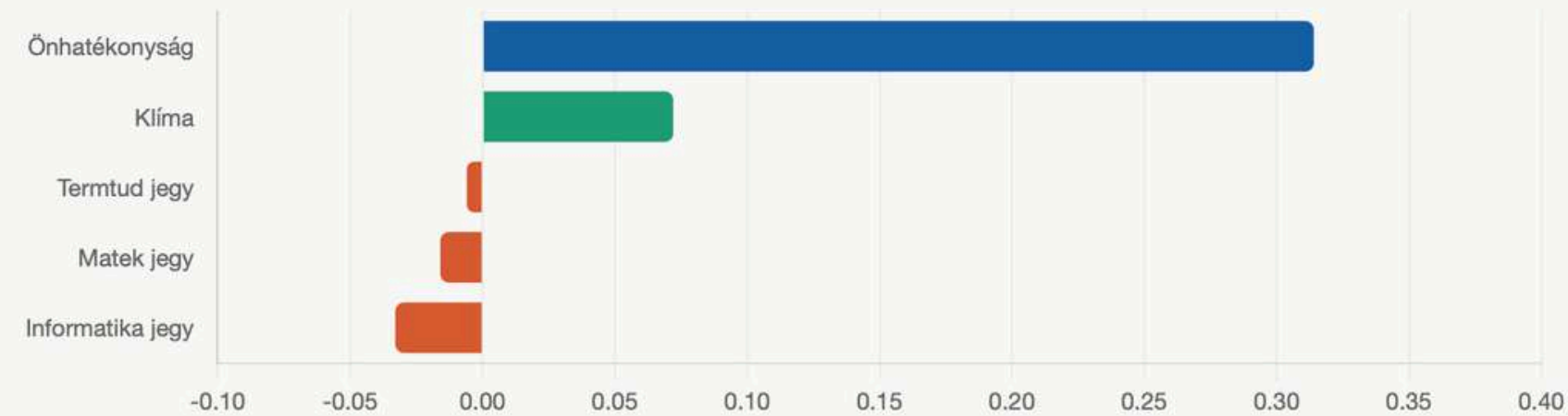
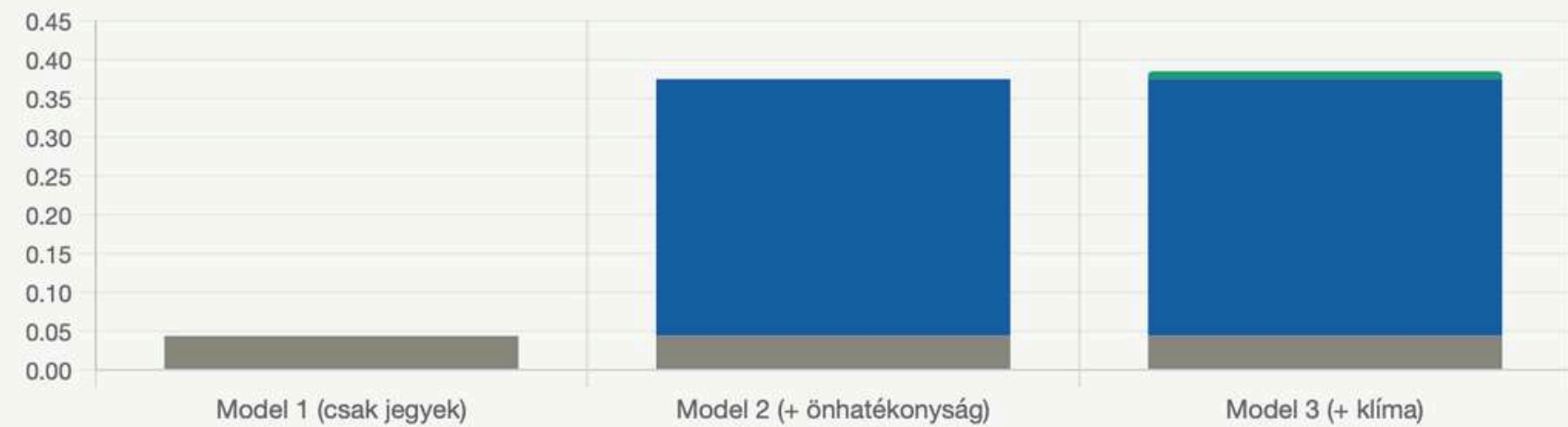
$R^2 = 0.375$

$\Delta R^2 = +0.331$ - óriási ugrás

Model 3: + klíma is

$R^2 = 0.385$

$\Delta R^2 = +0.010$ - kis plusz

Az önhatékonyság hozzáadásával a jegyek béta-együtthatói *nullához közel esnek vagy negatívvá válnak*. Ez teljes mediációra utal: a jegyek hatása a karrieraspirációra szinte teljes egészében az önhatékonyságon keresztül érvényesül. Ha valaki jó jegyeket kap, de az önhatékonysága alacsony marad - például mert sosem érezte magát kompetensnek, csak sokat tanult -, a jegy nem vezet pályaspirációhoz.

2. Hogyan működik a mechanizmus?

SEM MODELL ÖSSZEFOGLALÓJA (N=328)

R² (Iskolai klíma)

0.143

jegy, mentor, nem, szülői

R² (Önhatékonyság)

0.371

klíma, jegy, mentor, nem

R² (Karrieraspiráció)

0.368

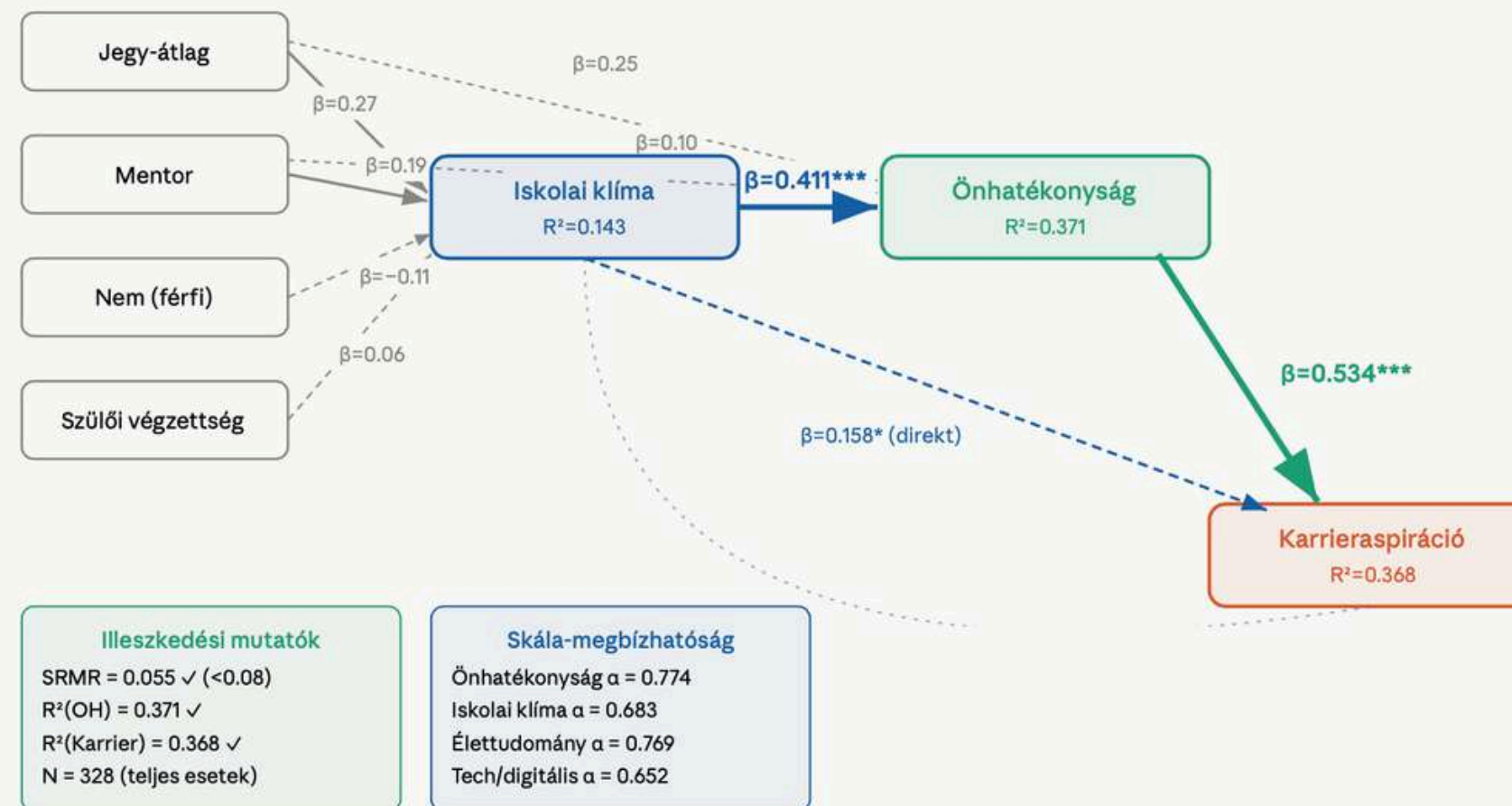
OH, klíma, nem, jegy

SRMR

0.055

küszöb: <0.08 ✓

PATH DIAGRAM - SCCT STRUKTURÁLIS MODELL (STANDARDIZÁLT B)

2. Hogyan működik a mechanizmus?

A SZÉRIÁLIS MEDIÁCIÓS MODELL (N=405, BOOTSTRAP 5000)

Szérialis indirekt (a1·d21·b2)
-0.0114
CI [-0.026, -0.000] ✓

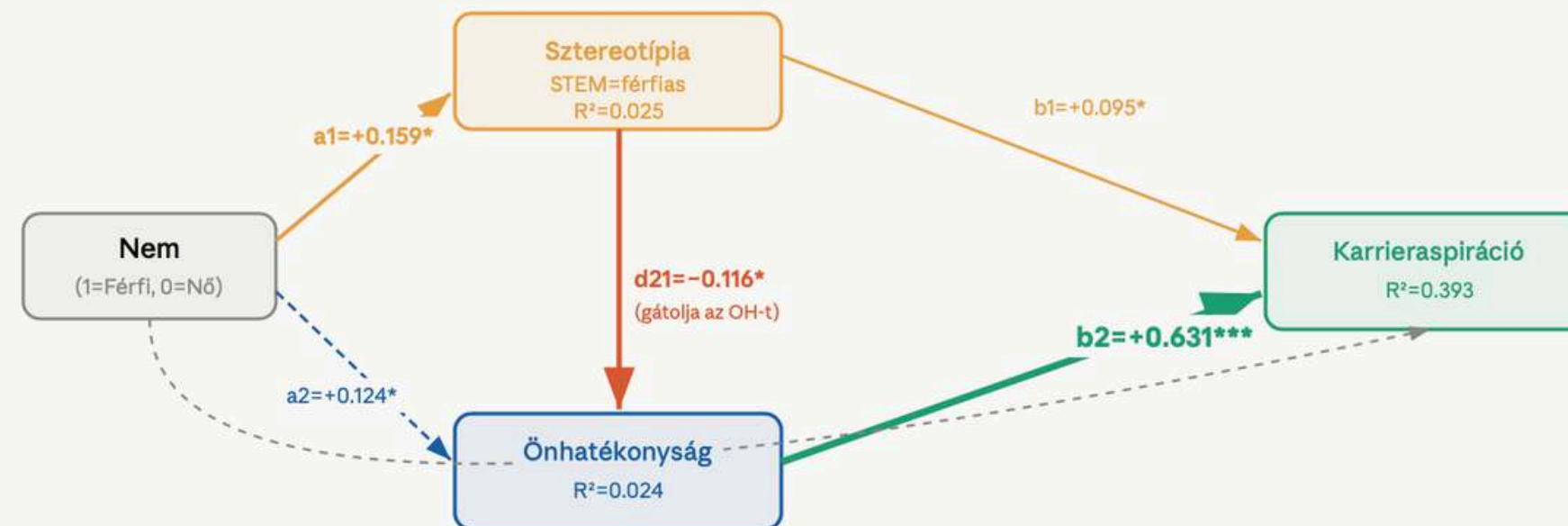
OH→Karrier (b2)
β=0.631
a modell domináns útja

R² (Karrieraspiráció)
0.393
teljes modell

Direkt hatás (c')
β=-0.024
ns - teljes közvetítés

PATH DIAGRAM - TELJES SZÉRIÁLIS MEDIÁCIÓS LÁNC (STANDARDIZÁLT B)

zérialis lánc: Nem → Sztereotípa → Önhatékonyság → Karrier (ab=-0.0114, CI[-0.026, -0.000] ✓)

Teljes indirekt = +0.081***
Teljes hatás c = +0.058

c'=-0.024 (ns) - direkt hatás

2. Hogyan működik a mechanizmus?

2. MODERÁCIÓ: AZ ISKOLAI KLÍMA ERŐSÍTI-E AZ ÖNHATÉKONYSÁG → KARRIER UTAT?

R² teljes modell

0.392

OH + Klíma + interakció

Interakció ΔR^2

0.004

F=2.63, p=0.106

Simple slope - alacsony klíma

$\beta=0.282$

M-1SD klímánál

Simple slope - magas klíma

$\beta=0.349$

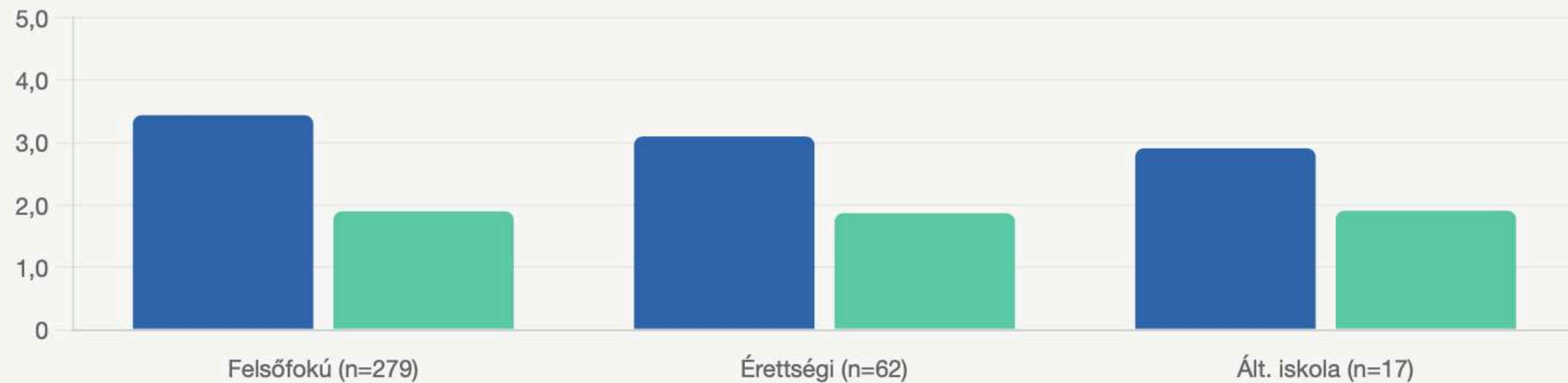
M+1SD klímánál (+24%)

Az interakció iránya az elméleti várakozásnak megfelelő: magas iskolai klímánál az önhatékonyság jobban „konvertálódik” karrieraspirációvá ($\beta=0.349$ vs 0.282), de az interakció statisztikailag nem szignifikáns ($p=0.106$, $\Delta R^2=0.004$). A Bootstrap 95% CI tartalmazza a nullát $[-0.004, 0.079]$. Ez *nem cáfolja* az SCCT moderációs modelljét - a hatás trendje megvan, de a minta mérete és az egy időpontban gyűjtött keresztmetszeti adat nem elégséges a megbízható kimutatáshoz. Longitudinális vizsgálatban valószínűleg szignifikánssá válna.

2. Hogyan működik a mechanizmus?

5. SZÜLŐI VÉGZETTSÉG HATÁSA

Szülői végzettség és önhatékonyság: $r=0.169$ ($p=0.001$) – gyenge, de szignifikáns összefüggés. A karrieraspirációra nincs hatása ($r=0.054$, ns). A STEM-identitás elsősorban önhatékonyságon keresztül, nem közvetlen karriertörekvésként jelenik meg az alacsonyabb iskolázottságú háttérből jövőknél.

3.Kiket veszítünk el?

DIÁK-SZINTŰ KLASZTEREK: NÉGY ÉRDEKLŐDÉSI PROFIL (K=4, N=391)

Univerzális érdeklődők

72 fő

18% - minden terület magas

Élettudomány-fókuszú

80 fő

20% - orvos, bio, kémia

Tech-fókuszú

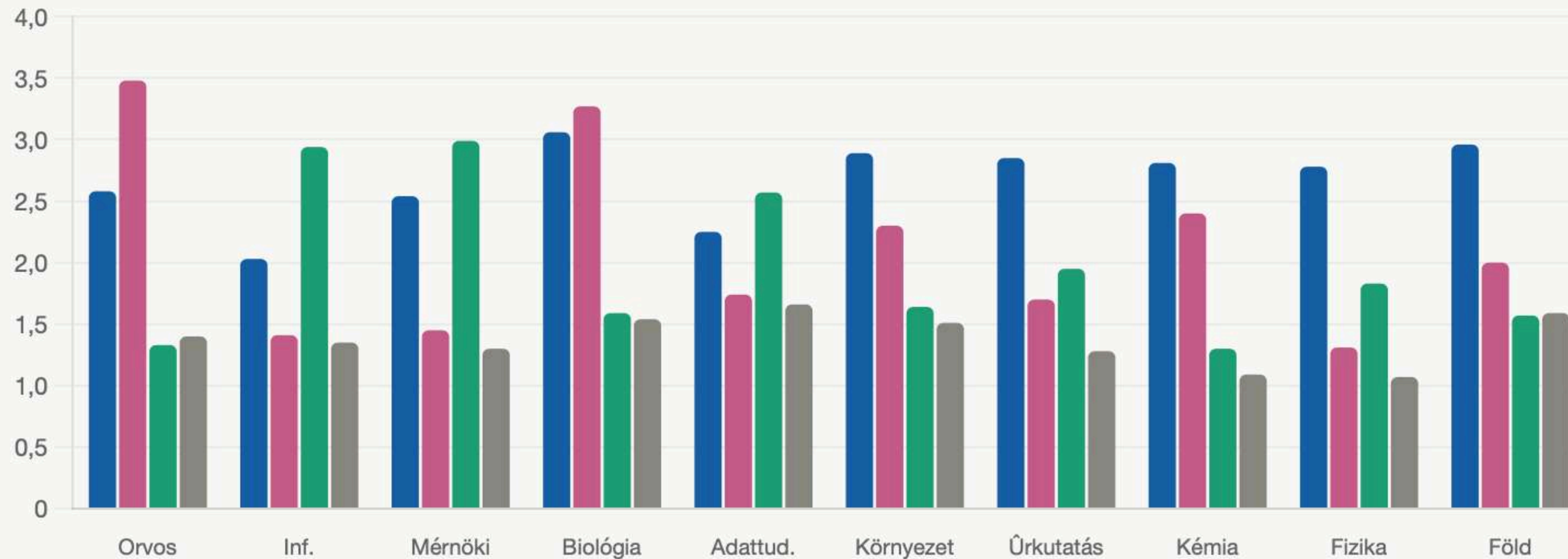
101 fő

26% - inf, mérnöki, adat

Alacsony érdeklődésű

138 fő

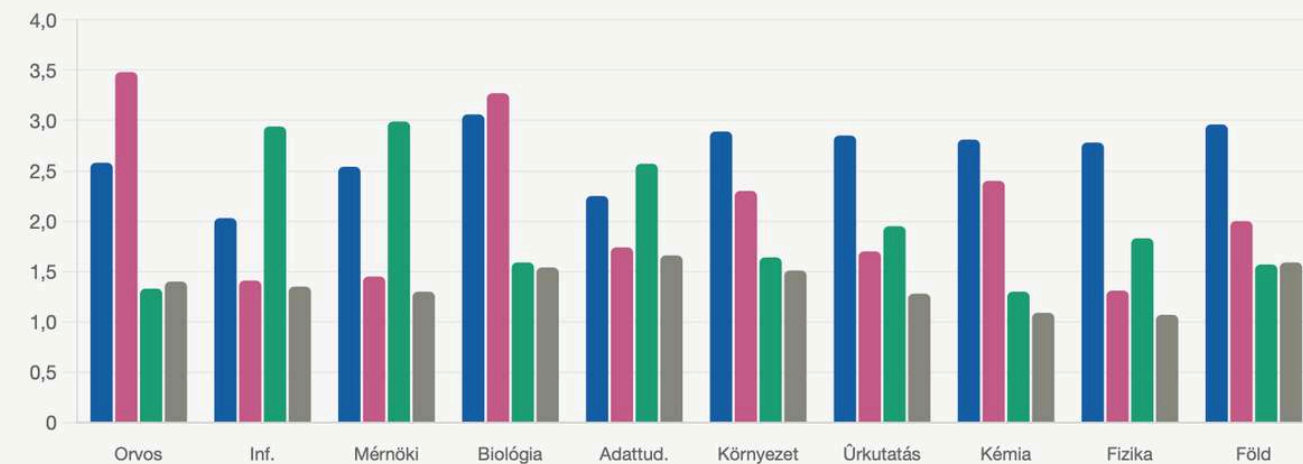
35% - minden terület alacsony

3.Kiket veszítünk el?

DIÁK-SZINTŰ KLASZTEREK: NÉGY ÉRDEKLŐDÉSI PROFIL (K=4, N=391)

Univerzális érdeklődők 72 fő 18% - minden terület magas	Élettudomány-fókuszú 80 fő 20% - orvos, bio, kémia	Tech-fókuszú 101 fő 26% - inf, mérnöki, adat	Alacsony érdeklődésű 138 fő 35% - minden terület alacsony
---	--	--	---

CI0 - Univerzális (n=72, 18%)

Minden területen magas érdeklődés

Legjobb jegyek, legmagasabb OH és klíma

Önhatékonyság	4.11
Nő / Férfi	60% / 40%
Matek jegy	4.36
Inkluzivitás	3.82
Mentor volt	14%

CI1 - Élettudomány (n=80, 20%)

Orvos, Biológia, Kémia dominál

81% lány - a legerősebb nemi szegregáció

Önhatékonyság	3.72
Nő / Férfi	81% / 19%
Informatika érdeklődés	1.41
Inkluzivitás	3.71
Mentor volt	10%

CI2 - Tech-fókuszú (n=101, 26%)

Informatika, Mérnöki, Adattudomány

68% fiú - fordított szegregáció

Önhatékonyság	3.59
Nő / Férfi	32% / 68%
Biológia érdeklődés	1.59
Sztereotípa	1.83 (legmagasabb)
Mentor volt	6%

CI3 - Alacsony érdeklődésű (n=138, 35%)

Minden terület 1.1-1.7 között

A rendszer által leginkább elveszett csoport

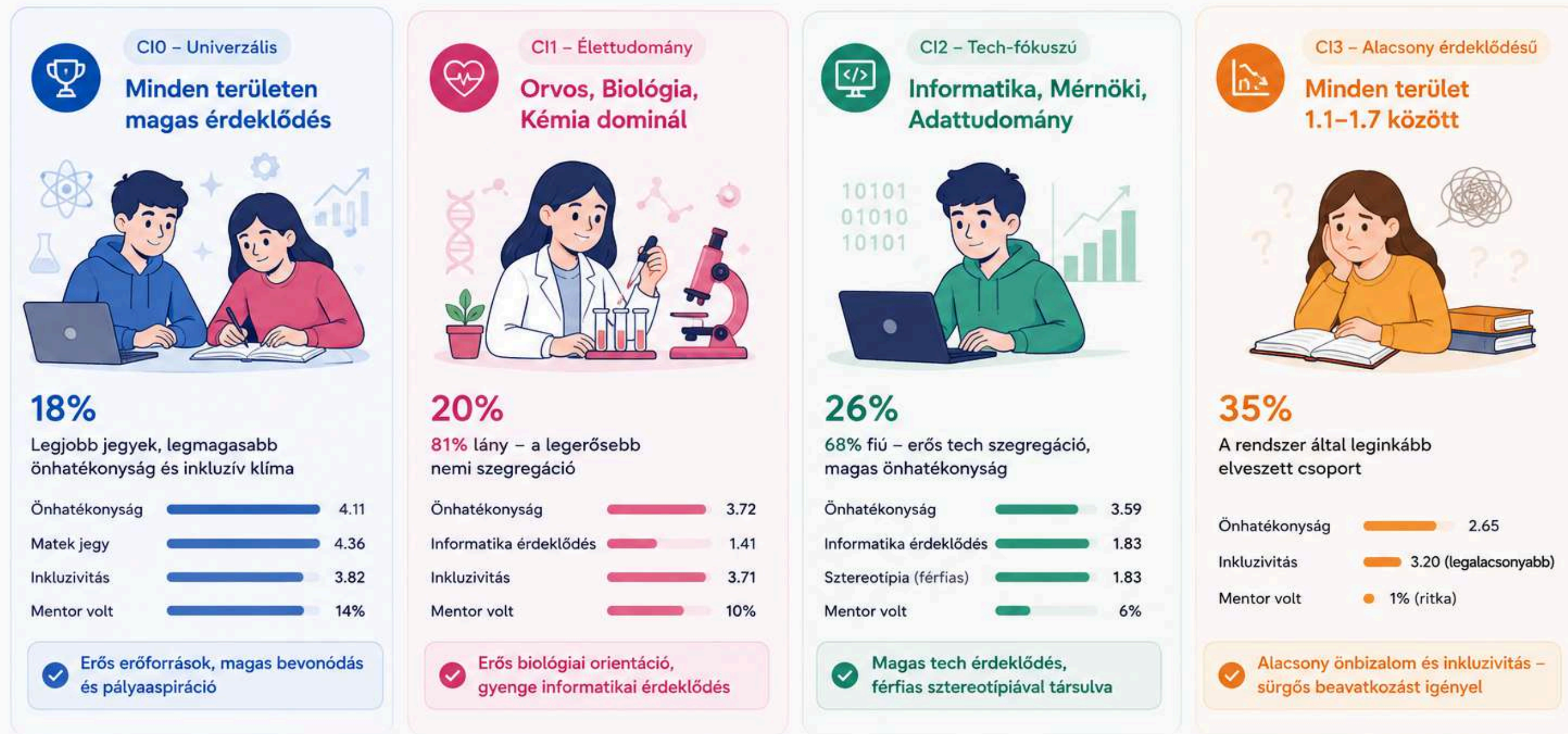
Önhatékonyság	2.65
Nő / Férfi	72% / 28%
Inkluzivitás	3.20 (legalacsonyabb)
Mentor volt	1% (!)

A minta 35%-a egyetlen területet sem talál vonzóknak (CI3). Ez a csoport 72% lányból áll, önhatékonyságuk 2.65, és mindössze 1%-uk volt mentorprogramban. A nemi szegregáció szembeűnő: az élettudomány-klaszter 81% lányból áll, a tech-klaszter 68% fiúból - pontosan tükrözve a felsőoktatási és munkaerőpiaci nemi arányokat, amelyek már a középiskolás érdeklődésben kódolódnak.

3.Kiket veszítünk el?

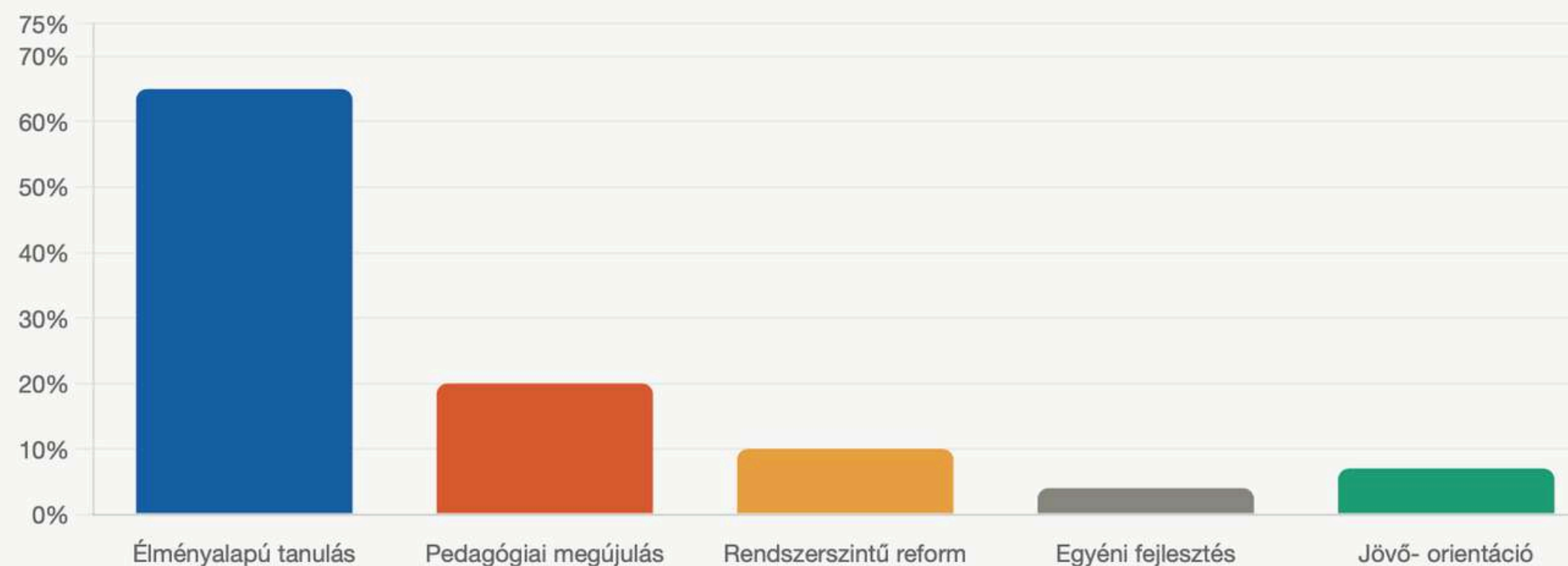
Négy tanulói profil – négy valóság

A STEM-érdeklődés és -pályaaspirációk négy jól elkülönülő mintázata

4. Mit javasolnak a diákok?

JAVASLATOK ÖT TEMATIKUS KLASZTERBE SZERVEZVE

Élményalapú tanulás - 65%
kísérelt · gyakorlat · interaktív · játék · projekt · vizualitás ·
motiváció · csapat · természet

Rendszerszintű reform - 10%
tananyag-csökkentés · értékelés átalakítása

Jövőorientáció - 7%
karrierorientáció · logikai gondolkodás · digitális/AI

Pedagógiai megújulás - 20%
tanár hozzáállása · tanítási módszertan

Egyéni fejlesztés - 4%
differenciálás · tantárgyválasztás autonómiája

A javaslatok 65%-a egyetlen klaszterbe esik: *tegyük élménnyé a tanulást*. A pedagógiai megújulás (tanár + módszertan) külön klasztert alkot 20%-kal. A rendszerszintű reformok összesen csak 14% - ez arra utal, hogy a diákok nem a struktúrát akarják lebontani, hanem a napi órai élményhiányt orvosolni.

4. Mit javasolnak a diákok?

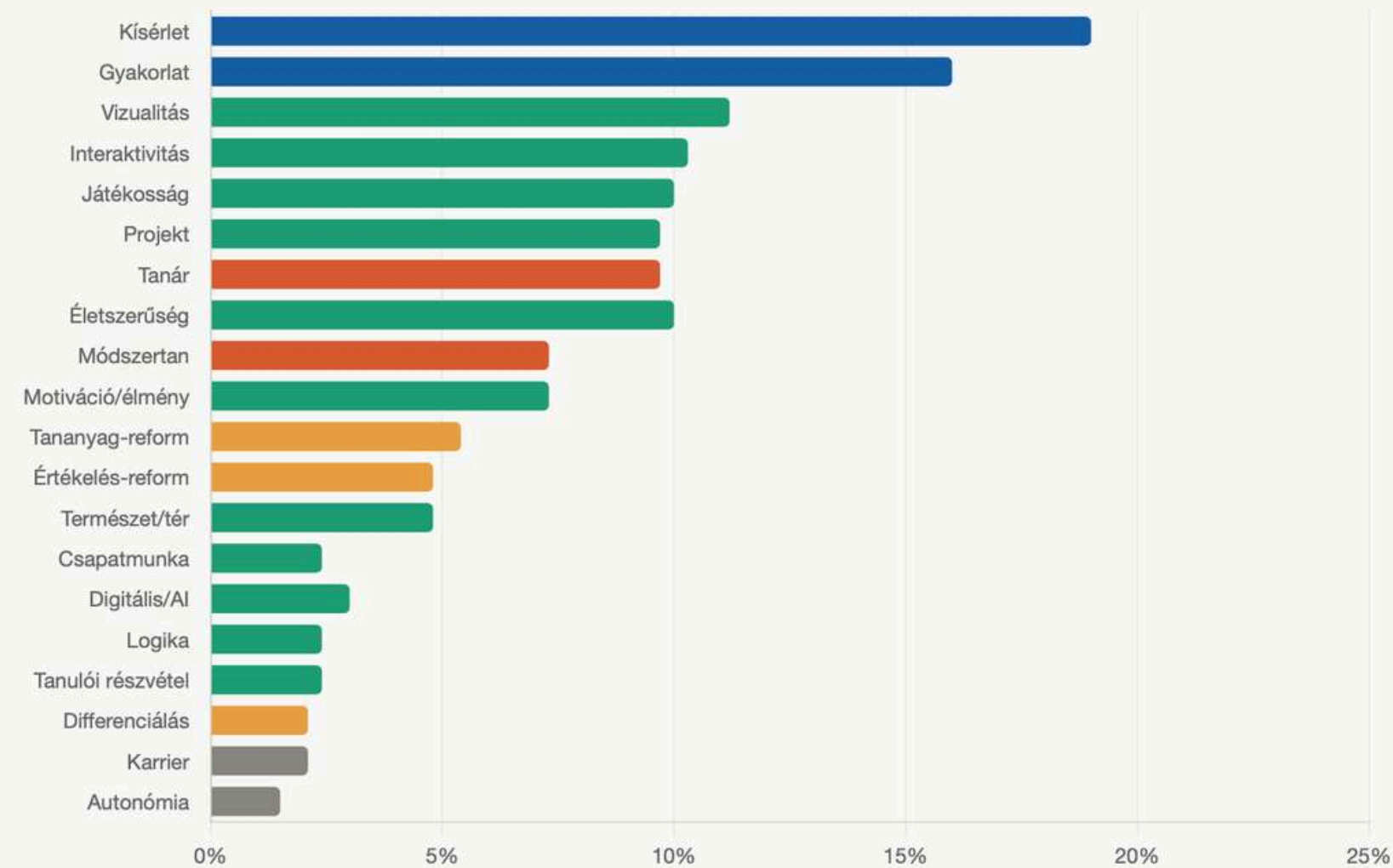
Összes válaszadó
410
teljes minta

Tartalmas válasz
333
81% kiértékelhető

Lányok szöveghossza
110
karakter átlag

Fiúk szöveghossza
76
karakter átlag (-31%)

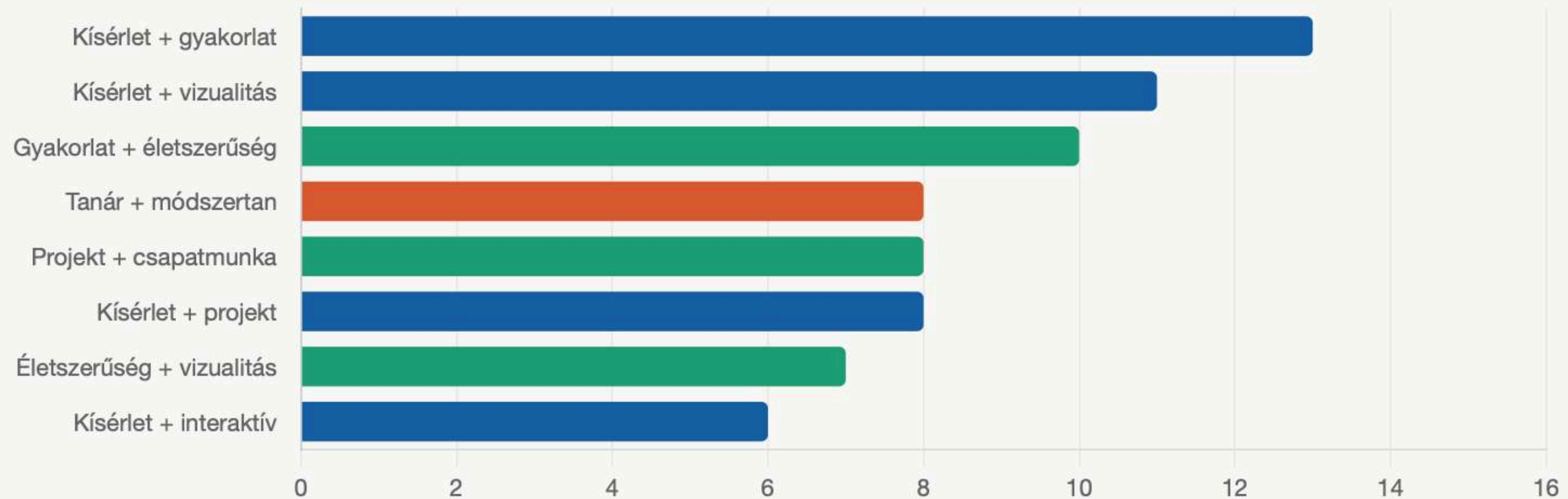
1. TÉMÁK GYAKORISÁGA - MIND A 333 TARTALMAS VÁLASZBAN (%)

A diákok javaslatainak leggyakoribb szava a *kísérlet* (19%) – ez önmagában is erős üzenet. A top-5 téma mind az *élményalapú, aktív tanulás* irányába mutat: kísérlet, gyakorlat, vizualitás, interaktivitás, játék. A tanár-kritika (10%) a hatodik helyen szerepel – nem az első, de nem is elhanyagolható.

4. Mit javasolnak a diákok?

3. TÉMÁK EGYÜTTES ELŐFORDULÁSA - A BELSŐ LOGIKA

A kísérlet és a vizualitás/multimédia 11-szer fordul elő együtt – a diákok fejében a kísérlet nemcsak cselekvés, hanem *látványos esemény*. A tanár + módszertan együttes előfordulása (8) azt mutatja, hogy a tanár-kritika nem személyes panasz, hanem módszertani igény.

4. Mit javasolnak a diákok?

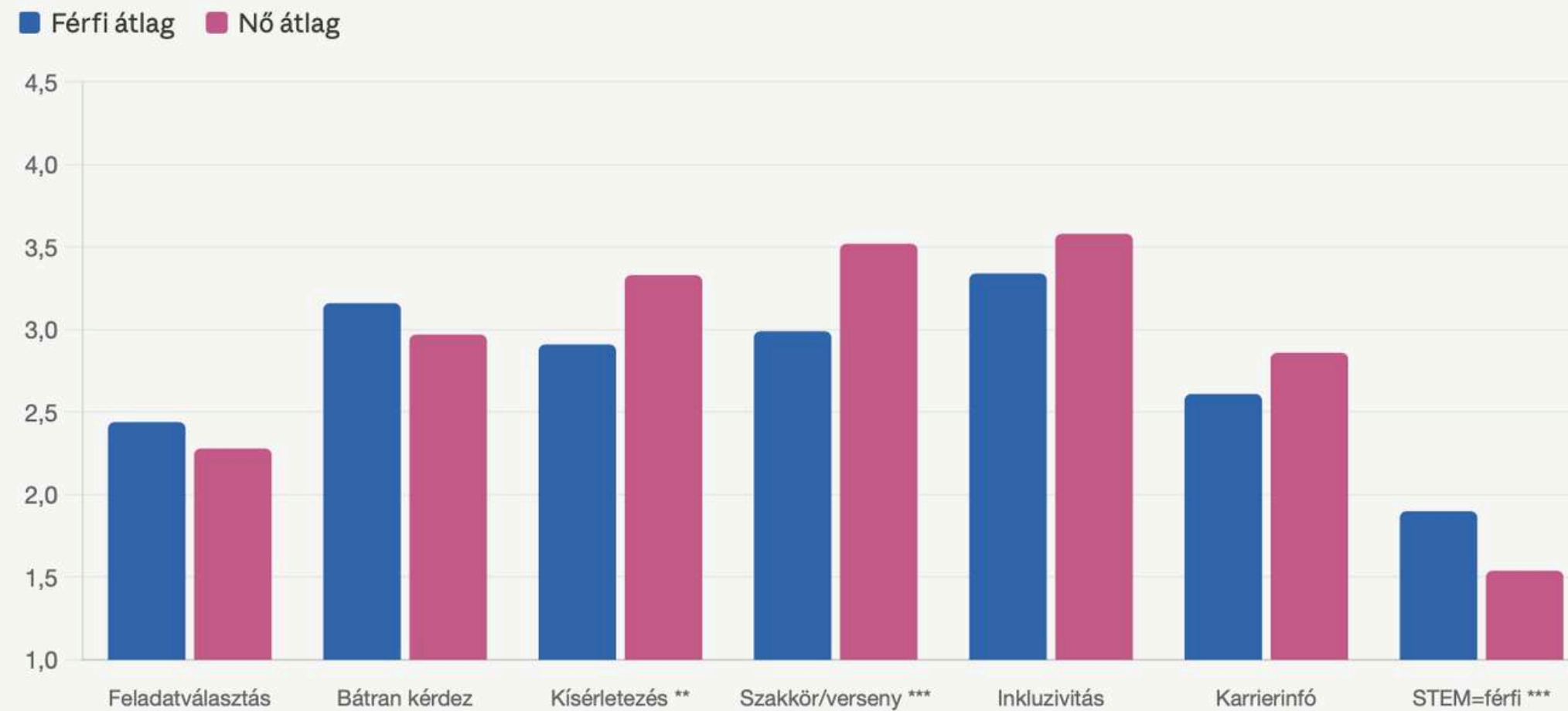
5. KVANTITATÍV ÖSSZEFÜGGÉS: KI ÍR MILYEN JAVASLATOT?

Akik *gyakorlati feladatot* javasolnak, magasabb önhatékonyságot mutatnak ($r=+0.10$, $p=0.04$). Akik *tananyag-csökkentést* kérnek, alacsonyabb önhatékonyságúak ($r=-0.09$, $p=0.09$) – ők azok, akiket a jelenlegi rendszer leterjeszt. Ez nem ellentmondás: a magabiztosak jobbítani akarnak, a bizonytalanok könnyíteni.

5. Nemi paradoxon

6. ISKOLAI KLÍMA ITEMELK: NEMI KÜLÖNBSÉGEK ÉS KARRIERKORRELÁCIÓK

Paradox eredmény: a lányok szignifikánsan jobban érzékelik a kísérletezési lehetőséget és a szakkörök elérhetőségét - mégis alacsonyabb az önhatékonyságuk. Ez arra utal, hogy a strukturális hozzáférés önmagában nem elég; a nemi sztereotípiák (STEM=férfi item) belső akadályként hatnak.

5. Nemi paradoxon

3. MEDIÁCIÓ: NEM → STEM=FÉRFI SZTEREOTÍPIA → ÖNHATÉKONYSÁG

a út (Nem→Szttereotípiá)
r=0.229
p<0.001 (fiúk magasabb)

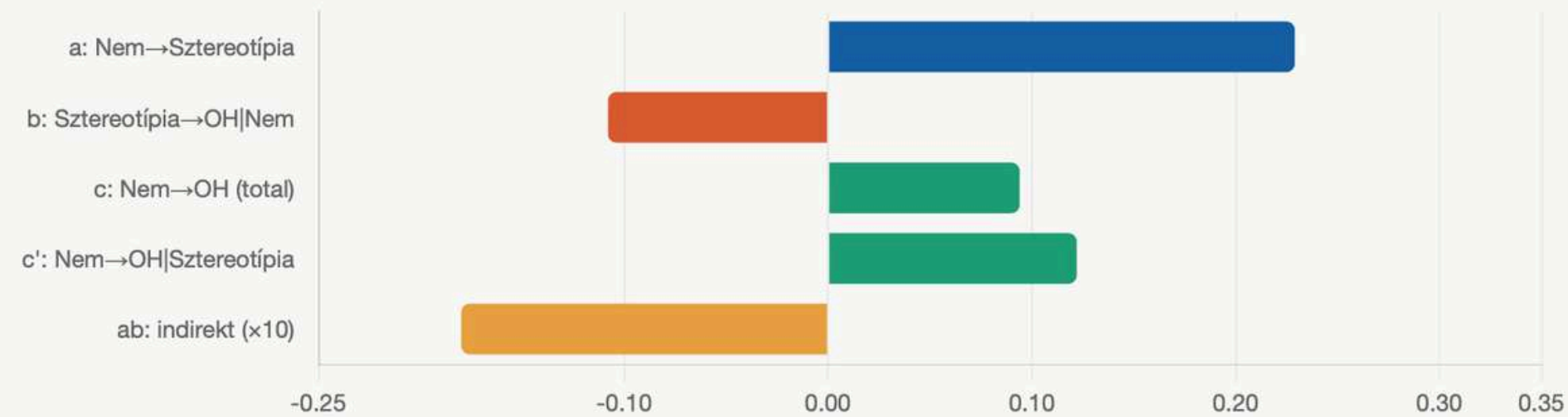
b út (Szttereotípiá→OH)
 $\beta = -0.108$
negatív: szttereotípiá
csökkenti OH

Indirekt hatás (ab)
-0.018
95% CI [-0.041, 0.001]

Közvetített arány
17%
parciális mediáció

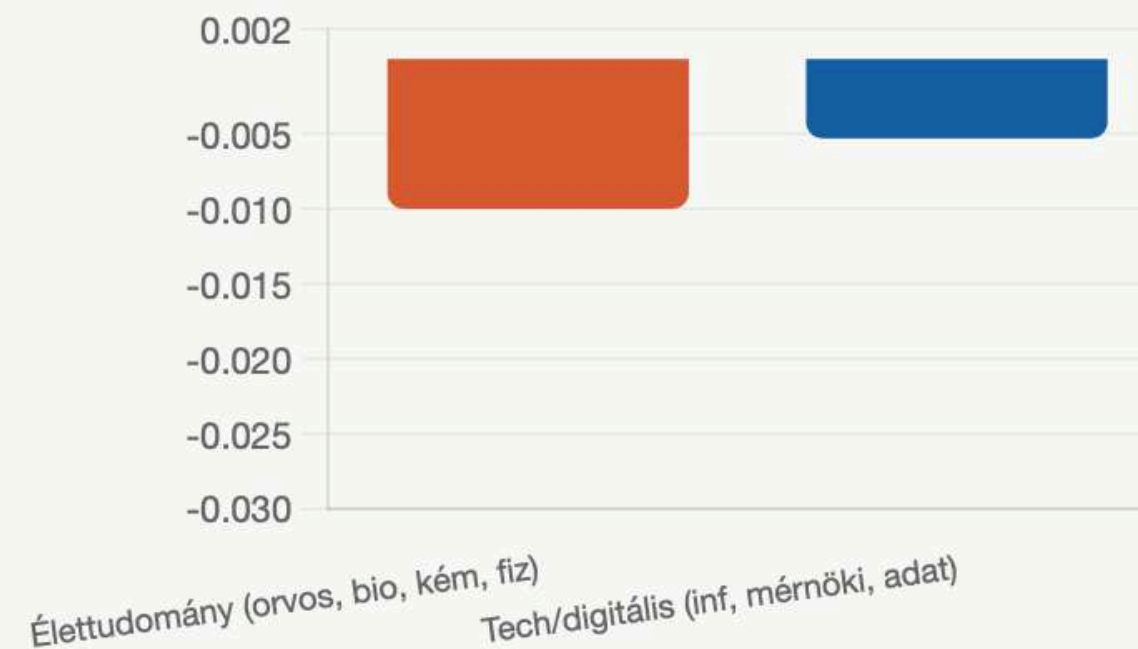
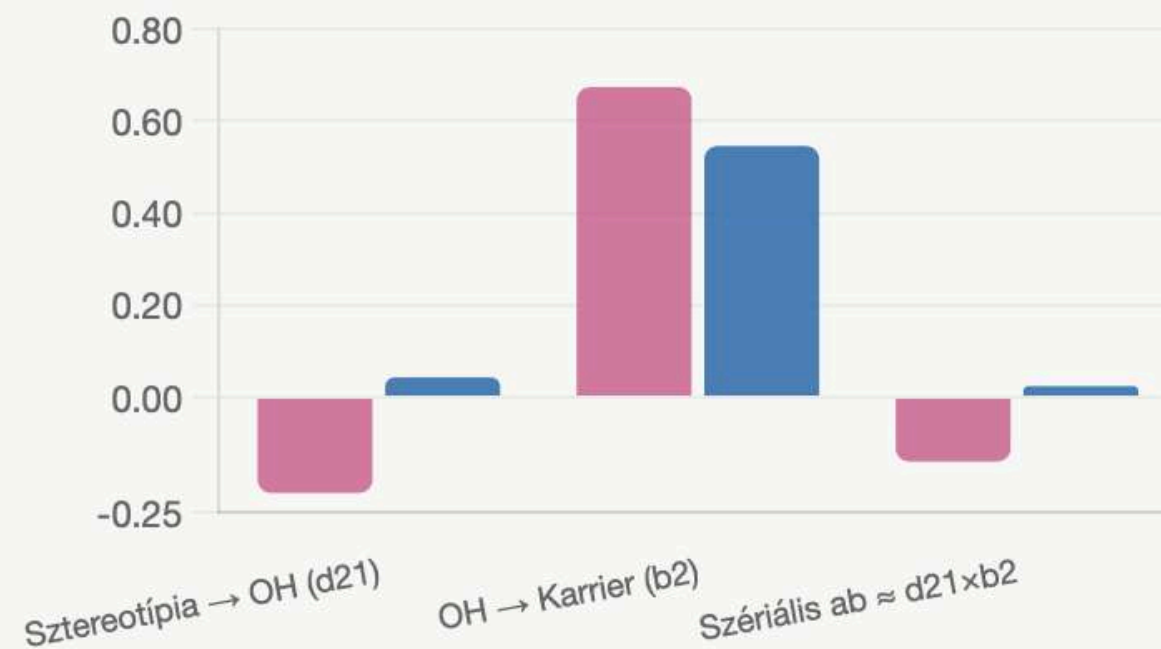
Közvetlen hatás (c'): $\beta = +0.122$ | Indirekt (ab): -0.018 , 95% CI [-0.041, 0.001]

A mediáció *marginálisan nem szignifikáns* (CI felső határa: 0.001 – szinte érint nullát). A paradoxon azonban fontos: a fiúk magasabb STEM=férfi szttereotípiát vallanak, és ez negatívan hat az önhatékonyságra – tehát a szttereotípiá a fiúkat is visszafogja, nem csak a lányokat. A nők alacsonyabb önhatékonyságának fő forrása valószínűleg más mechanizmusokon (tanári visszajelzés, társas összehasonlítás) keresztül hat – ezek mérésére a kérdőív nem volt teljesen felszerelve.

5. Nemi paradoxon

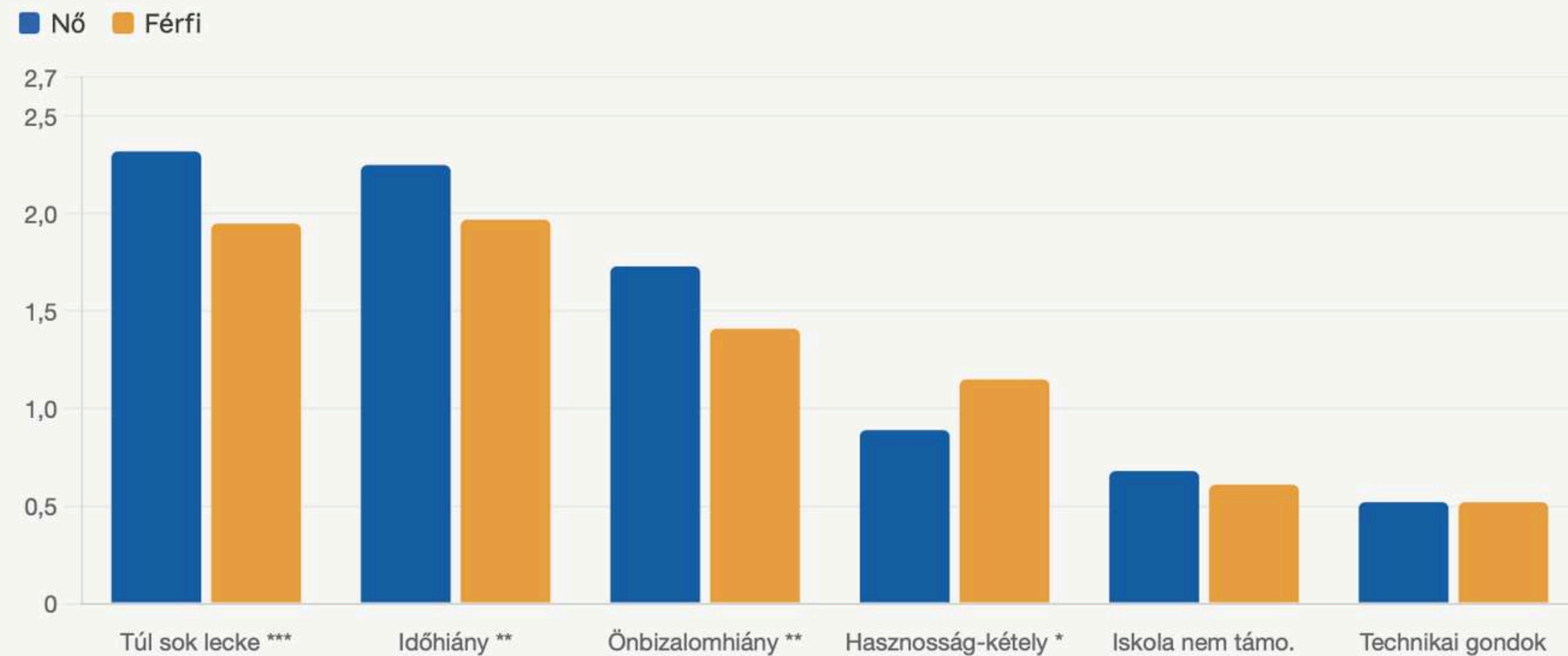
A SZÉRIÁLIS LÁNC NEMEK SZERINT ELTÉRŐEN MŰKÖDIK

A nemi aszimmetria döntő: lányoknál a sztereotípiák → OH útja $\beta = -0.208$, tehát a STEM=férfias sztereotípiák erősen visszafogja az önhatékonyságukat. Fiúknál ugyanez az út $\beta = +0.043$ - szinte nulla. A szériális lánc tehát *kizárólag a lányok STEM-pályaorientációját csökkenti*. Ez az az eredmény, amely szakpolitikailag közvetlenül hivatkozható.

5.Nemi paradoxon

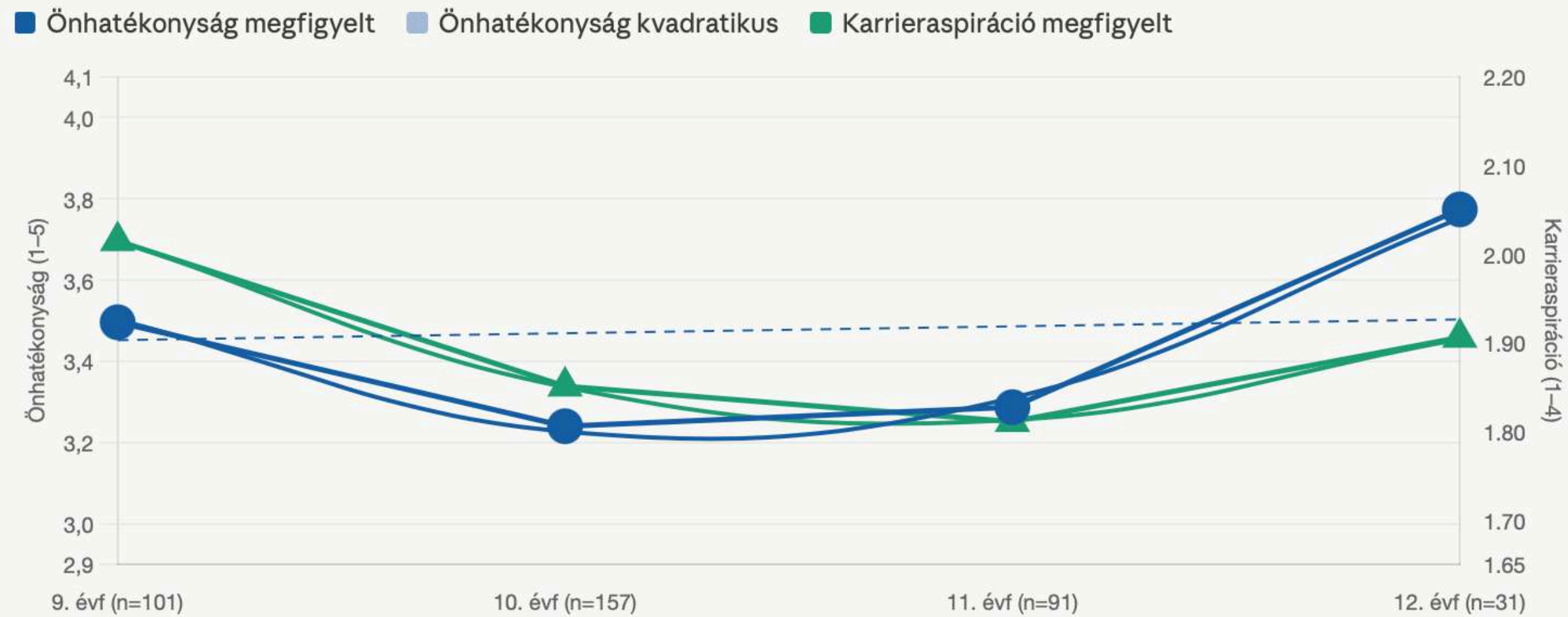
AKADÁLYOK - „MENNYIRE AKADÁLYOZNA?“ (0-3, % MONDJA „NAGY AKADÁLY“)

Két akadály kiemelkedik: *időhiány* (44% nagy akadály) és *túl sok lecke* (45%) – és ezek szignifikánsan erősebbek lányoknál ($p=0.001$ és $p<0.001$). Az önbizalomhiány szintén lányoknál erősebb ($p=0.003$). A fiúknál viszont a „nem látom hasznosságát” akadály magasabb ($M=1.15$ vs 0.89 , $p=0.010$) – ez az a csoport, amelyet a relevancia-érv nem ér el.

5.Nemi paradoxon

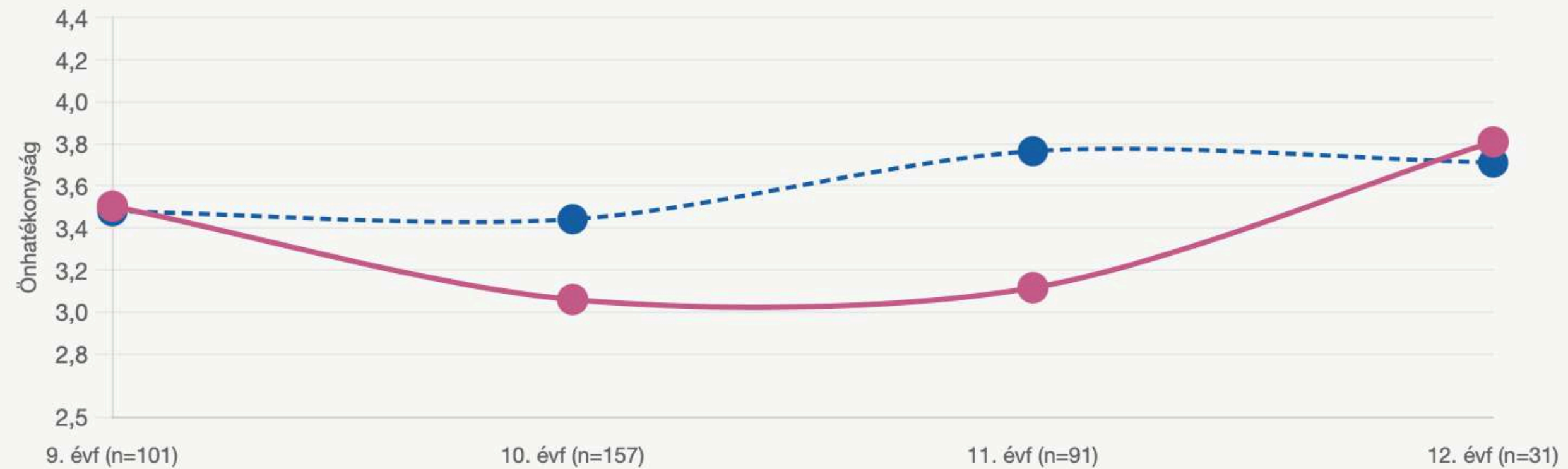
LINEÁRIS VS. KVADRATIKUS ILLESZKEDÉS - ÖNHATÉKONYSÁG ÉS KARRIER

5.Nemi paradoxon

NEMI BONTÁS - A GÖRBE LÁNYOKNÁL SZIGNIFIKÁNS, FIÚKNÁL NEM

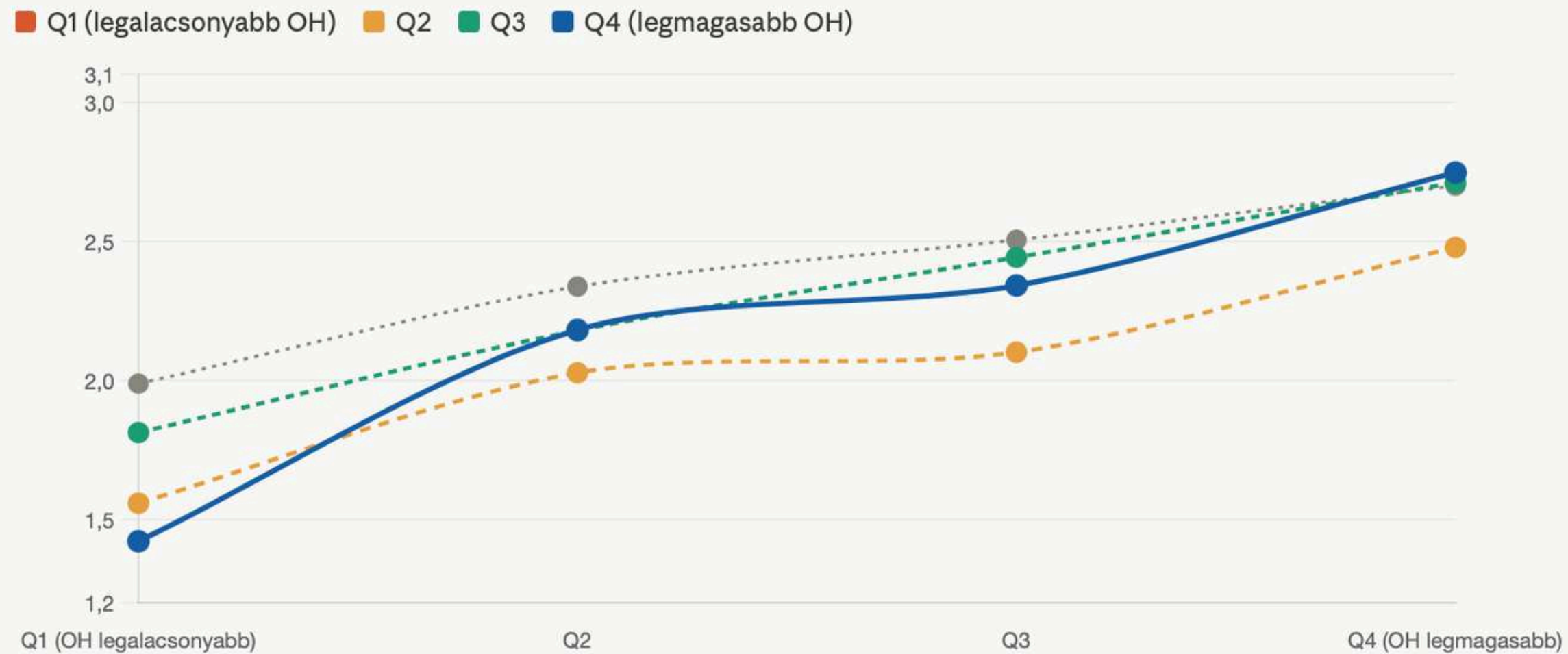
■ Nő ($\beta_{\text{quad}}=+0.280, p=0.0002^{***}$) ■ Férfi ($\beta_{\text{quad}}=+0.045, \text{ns}$)

A 10. évfolyamos összesített mélypont szinte kizárólag a lányok önhatékonyság-krízise. Fiúknál az önhatékonyság 9-től 12-ig monoton növekszik. A beavatkozásnak ezért nemspecifikusnak kell lennie - az összesített görbe elfedi a valódi célcsoportot.

6. Digitális kor

ÖNHATÉKONYSÁG-KVARTILISEK × FEATURE-IGÉNY - A PLATFORM-ELÉRÉS GRADIENS-PROFILJA

A mentor-igény mutatja a legnagyobb Q1-Q4 tartományt (1.33) - tehát az önhatékonyság emelkedésével a mentor iránti igény nő a legjobban. Ez önmegerősítő: az alacsony OH-s csoport igényli a legkevésbé azt, ami a legtöbbet segítene nekik. A diáktársak feature a legkisebb tartománnyal (0.71) - ezt mindenki hasonlóan igényli, OH-szinttől szinte függetlenül.

6. Digitális kor

MENTOR × AKADÁLYOK - BOOTSTRAP INDIREKT HATÁSOK (5000 ITER, N_MENTOR=28)

Mentor × önhatékonyság

d = 0.880

CI [0.566, 1.145] ✓ nagy hatás

Iskola nem támo. csökken

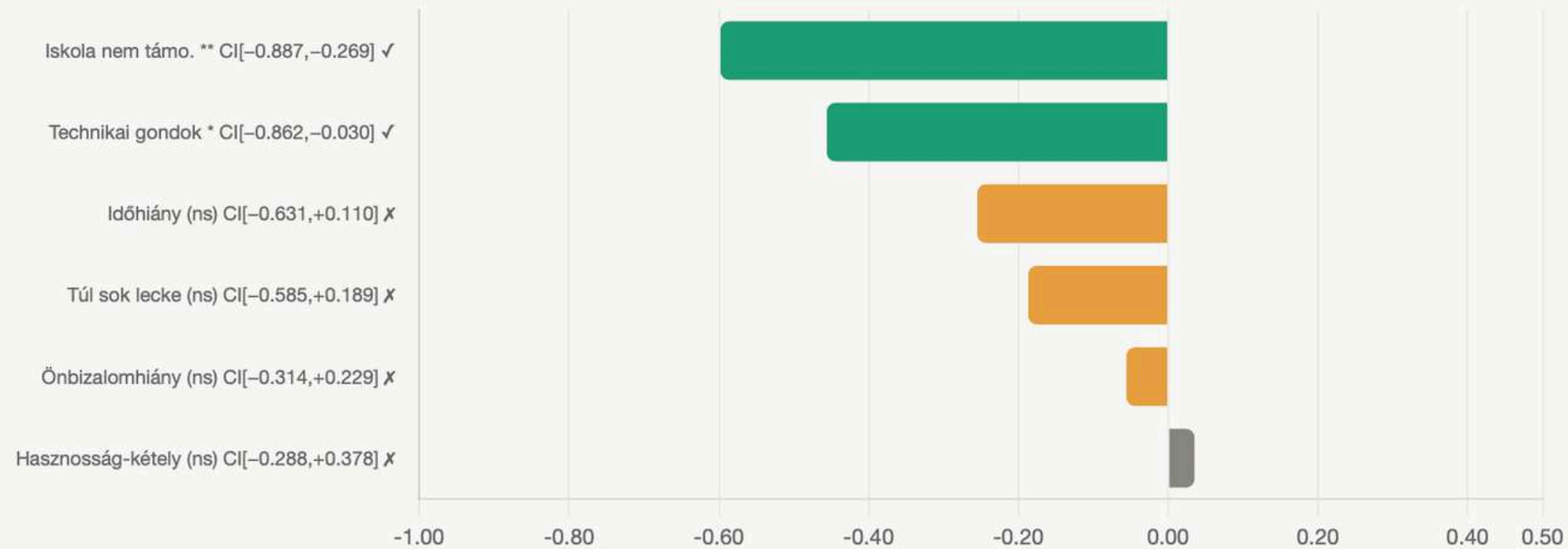
-0.60

CI [-0.887, -0.269] ✓ szignifikáns

Technikai gondok csökken

-0.46

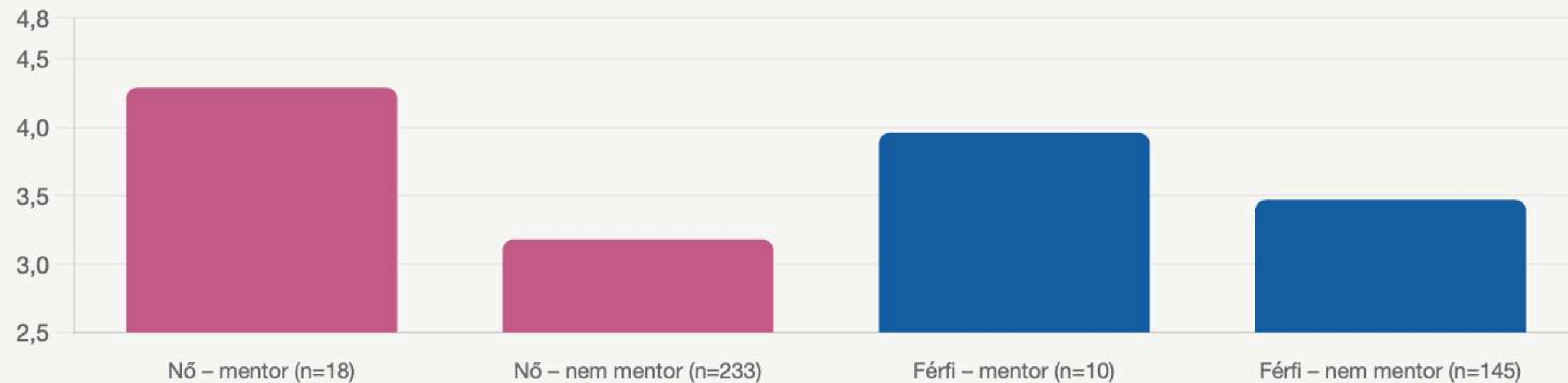
CI [-0.862, -0.030] ✓ szignifikáns

A mentor szignifikánsan csökkenti az iskola nem-támogatás érzését ($d=0.593$, közepes) és a technikai gondok akadályát ($d=0.419$, kis-közepes). A strukturális akadályok - időhiány, tananyagterhelés - nem változnak, ami elvárható is: ezeket nem a mentori kapcsolat oldja meg. Ez megerősíti, hogy a mentor belső akadályokat old, nem külső struktúrát.

6. Digitális kor

MENTOR HATÁSA NEMI BONTÁSBAN - ÖNHATÉKONYSÁGRA (BOOTSTRAP 5000)

A mentor hatása lányoknál $d=1.089$ - kiemelkedően nagy hatásméret, szignifikáns ($p<0.001$). Fiúknál $d=0.515$, tendenciaszintű ($p=0.08$, $n=10$ a mentorcsoportban). Ez a legfontosabb szám a platform nemi tervezési döntéséhez: a mentori funkció a lányoknak aránytalanul sokat ad. Ha a platform egyetlen dolgot tud jól csinálni lányoknak, az a mentori kapcsolat.

KULCSÜZENETEK

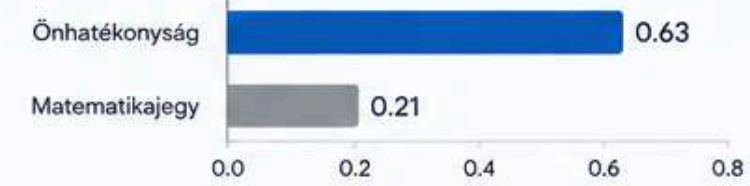
1

Jegy önmagában kevés

A matematikajegy 3× gyengébben jósolja a karrieraspirációt, mint az önhatékonyság.
A minta **egyharmada** jó jegyű, mégis elveszett.

Karrieraspiráció előrejelzése (standardizált β)

KULCSÜZENETEK

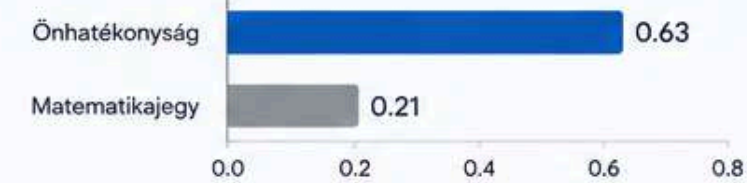
1

Jegy önmagában kevés

A matematikajegy 3× gyengébben jósolja a karrieraspirációt, mint az önhatékonyság. A minta **egyharmada** jó jegyű, mégis elveszett.

Karrieraspiráció előrejelzése (standardizált β)

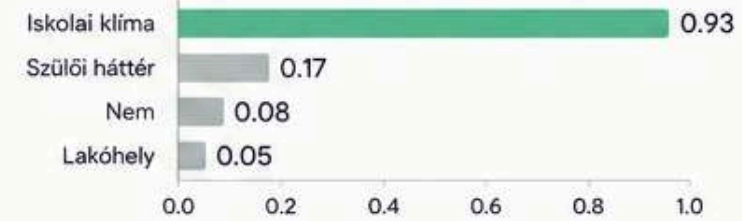
2

Az iskola az egyetlen formálható tényező

A szülői háttér, a nem, a lakóhely együtt is keveset magyaráz – az iskolai klíma $\beta=0.93$ -mal dominálja az inkluzivitás-percepciót. Ami otthonról jön, azt az iskola kompenzálhatja. De csak ha aktívan csinálja.

Inkluzivitás-percepció magyarázata (β)

KULCSÜZENETEK

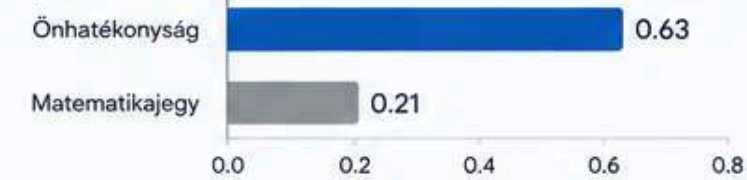
1

Jegy önmagában kevés

A matematikajegy 3× gyengébben jósolja a karrieraspirációt, mint az önhatékonyság. A minta **egyharmada** jó jegyű, mégis elveszett.

Karrieraspiráció előrejelzése (standardizált β)

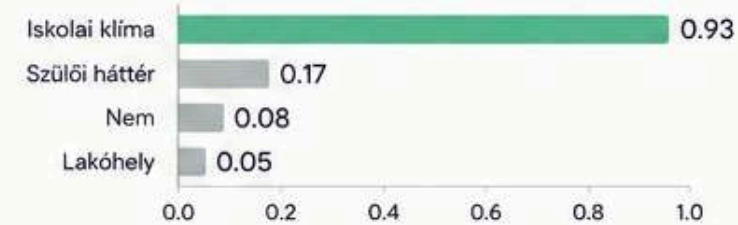
2

Az iskola az egyetlen formálható tényező

A szülői háttér, a nem, a lakóhely együtt is keveset magyaráz – az iskolai klíma $\beta=0.93$ -mal dominálja az inkluzivitás-percepciót. Ami otthonról jön, azt az iskola kompenzálhatja. De csak ha aktívan csinálja.

Inkluzivitás-percepció magyarázata (β)

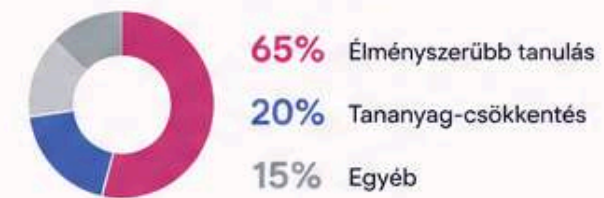
3

A diákok tudják, mi hiányzik – és másképp látják, ha magabiztosak

A 333 válasz **65%**-a egy irányba mutat: tegyük élménnyé a tanulást. A tananyag-csökkentést kérik alacsonyabb önhatékonyságúak – ők könnyíteni akarnak, nem jobbítani.

Nyitott válaszok megoszlása

Önhatékonyság

KULCSÜZENETEK

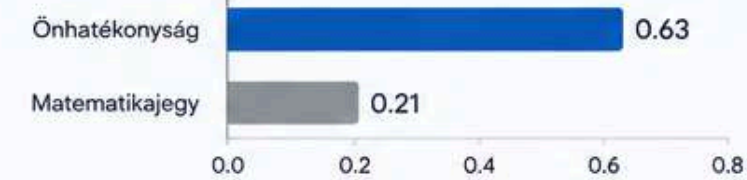
1

Jegy önmagában kevés

A matematikajegy 3× gyengébben jósolja a karrieraspirációt, mint az önhatékonyság. A minta **egyharmada** jó jegyű, mégis elveszett.

Karrieraspiráció előrejelzése (standardizált β)

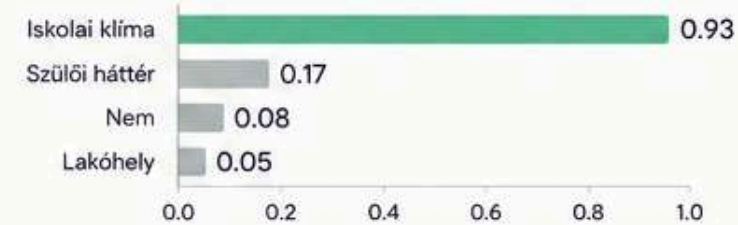
2

Az iskola az egyetlen formálható tényező

A szülői háttér, a nem, a lakóhely együtt is keveset magyaráz – az iskolai klíma $\beta=0.93$ -mal dominálja az inkluzivitás-percepciót. Ami otthonról jön, azt az iskola kompenzálhatja. De csak ha aktívan csinálja.

Inkluzivitás-percepció magyarázata (β)

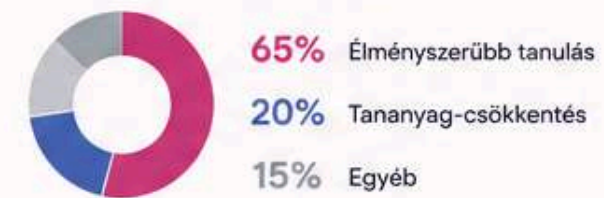
3

A diákok tudják, mi hiányzik – és másképp látják, ha magabiztosak

A 333 válasz **65%**-a egy irányba mutat: tegyük élménnyé a tanulást. A tananyag-csökkentést kéri alacsonyabb önhatékonyságúak – ők könnyíteni akarnak, nem jobbítani.

Nyitott válaszok megoszlása

Önhatékonyság

4

A sztereotípa mindenkit visszafog – de a lányokat ötször annyira

A „STEM=férfias” kép negatívan hat az önhatékonyságra nemtől függetlenül, de a mechanizmus lányoknál erősen szignifikáns, fiúknál szinte nulla. A nemi szegregáció már a középiskolás érdeklődésben kódolva van.

Sztereotípa → Önhatékonyság hatás (β)

KULCSÜZENETEK

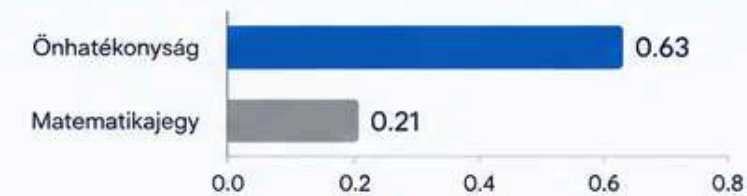
1

Jegy önmagában kevés

A matematikajegy 3× gyengébben jósolja a karrieraspirációt, mint az önhatékonyság. A minta **egyharmada** jó jegyű, mégis elveszett.

Karrieraspiráció előrejelzése (standardizált β)

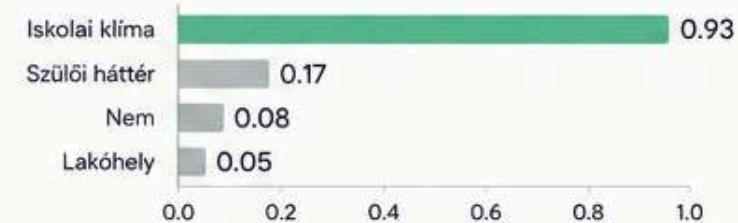
2

Az iskola az egyetlen formálható tényező

A szülői háttér, a nem, a lakóhely együtt is keveset magyaráz – az iskolai klíma $\beta=0.93$ -mal dominálja az inkluzivitás-percepciót. Ami otthonról jön, azt az iskola kompenzálhatja. De csak ha aktívan csinálja.

Inkluzivitás-percepció magyarázata (β)

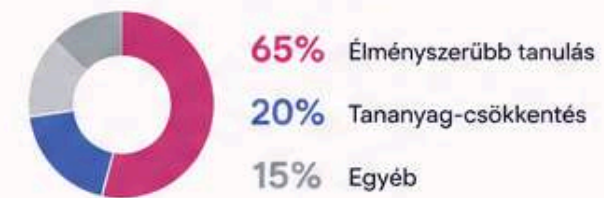
3

A diákok tudják, mi hiányzik – és másképp látják, ha magabiztosak

A 333 válasz **65%**-a egy irányba mutat: tegyük élménnyé a tanulást. A tananyag-csökkentést kérik alacsonyabb önhatékonyságúak – ők könnyíteni akarnak, nem jobbítani.

Nyitott válaszok megoszlása

Önhatékonyság

4

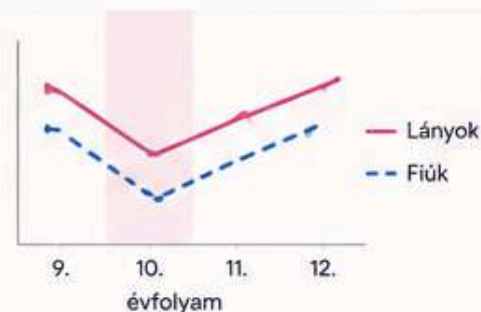
A sztereotípa mindenkit visszafog – de a lányokat ötször annyira

A „STEM=férfias” kép negatívan hat az önhatékonyságra nemtől függetlenül, de a mechanizmus lányoknál erősen szignifikáns, fiúknál szinte nulla. A nemi szegregáció már a középiskolás érdeklődésben kódolva van.

Sztereotípa → Önhatékonyság hatás (β)

5

Van egy konkrét ablak, ahol meg lehet fogni

A **10. évfolyam** első fele statisztikailag igazolt mélypont – három változó egyszerre esik vissza, és a görbe szinte kizárólag a lányoknál szignifikáns. Aki ezt az egy tanévet célozza, a legtöbb diákot érheti el, mielőtt a rendszer elveszíti őket.

Mélypont a 10. évfolyam első felében (lányoknál szignifikáns)

Következő lépések

Mintabővítés

Folyamatban

Célzott bevonás:
szakképzős és technikumos diákok

Infrastruktúra-hiány
főként Észak-Magyarországról

Teszteljük: klíma → önhatékonyság →
karrier lánc **eltérő kontextusban**

Intervenciós hatásvizsgálat

Következő lépés

Beavatkozási
ablak:
10. évfolyam

Célcsoport:
lányok

Fókusz:
önhatékonyság-
erősítés
+ sztereotípiá-
tudatosság

Design:
kvázi-experimentális
előtte-utána
ugyanazzal
a kérdőívvel

Megakadályozzuk
a 10. évfolyamos
visszaesést

Köszönöm a figyelmet!

Közösen formáljuk
a jövő **STEM-generációját!**

